ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИНГ ЗАРБДОР ВАХТАСИДА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 52 (5913).

15 МАРТ СЕШАНБА

1977 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

Полиз экинлари экилмоқда

КАЛИНИН районидаги «Хасково» совхози «Узплодоовошчвинпром» аграр-саноат бирлашмаси хўжаликлари орасида биринчи бўлиб эртаги карам кўчати ўтқазишни тугаллади. Бу ерда 60 гектар ёкн планда кўзда тутилганидан 20 гектар кўп майдонга кўчат ўтқазилди. Деҳқонлар машина-механизмлардан унумли фойдаланганликлари туфайли бу муҳим ишни қисқа муддатларда ўтказдилар. Бутун кўчатнинг 70 проценти машина-механизмлар ёрдамида ўтқазилди.

17 та территориал ишлаб чиқариш — аграр бирлашмалар составига кирувчи «Узплодоовошчвинпром»нинг ихтисослаштирилган совхозлари сабзавот кўчатларини ўтқазишни планда белгиланган муддатлардан жадал олиб бормоқдалар. Хўжаликларда экиш учун ажратилган майдонларнинг ярмидан кўпроғига эртаги карам кўчатлари ўтқазилди ва картошка экилди. Бу экинлар 3600 гектар майдонни эгаллайди.

«Узплодоовошчвинпром» сабзавоткорлари беш йилликнинг иккинчи йилида давлатга пландан ташқари 270 минг тонна карам, помидор, бодринг топширишга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

БАЙРОҚДОР ХЎЖАЛИКДА

БАҲОР ДАЪВАТИ

Колхозимиз аъзолари юбилей йили баҳорини зўр кўтаринки руҳда катта завқ-шавқ билан қарши олдилар. Чунки, мақсадимиз ўтган йилги ютуқларни янада мустаҳкамлаш.

Ўнинчи беш йилликнинг тўнғич йилида хўжалигимиз меҳнаткашлари катта меҳнат муваффақиятларини қўлга киритиб, 1976 йил Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб бўлдик. Колхозимизга КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

Миришкор пахтакорларимиз 1200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 43 центнердан ҳосил кўтардилар. Давлат қабул пунктларига 5155 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Пахта ҳосилдорлиги бир йилда гектар бошига тўрт центнерга ошди. Барча турдаги деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш халқ хўжалик планларини ошириб бажардик.

Камтарин меҳнатимизга берилган юксак мукофот янги зафарларга даъват этмоқда. Колхозчиларимиз Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига авж олдирилган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, юбилей йилида пахта ҳосилдорлигини 45 центнерга етказишга аҳд қилдилар. Хўжалигимизнинг уста деҳқонлар бош бўлган кўпгина бригадалари аъзолари янада улкан марраларни кўзламоқдалар. Ленин ордени кавалери Омонқул Айтқулов Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига 60 центнердан пахта етиштириш ташаббусини бошлаганлардан бири бўлди. Зиябой Ризаев, Ўлжабой Исроилов, Мирзааҳмад Ҳожибоев, Фарида Абдураҳмонова, Тўра Жонисбоев етакчилик қилаётган бригада коллективлари ҳам ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш мажбуриятини олганлар.

Кўриниб турибдики, зиммамиздаги мажбуриятимиз улкан. Ана шу маррани эгаллаш йўлида лабзи ҳалол, сўзи билан иши бир миришкорларимиз шу кунларда мустаҳкам пойдевор яратмоқдалар.

Ўтган йилнинг кузида ҳосил йиғиштириб олиниши биланоқ Тўлқин Муҳиддинов бошлиқ махсус унумдорлик бригадаси ташкил қилдик. Бу бригадага 15 та юк трактори, иккита погрузчик бириктирилди. Бригада аъзолари далаларга 8 минг тонна маҳаллий ўғит ташиб чиқаришди. Қиш давомида органик ўғит ортилган юк тракторлари ферма-дала маршрути билан узлуксиз қатнаб турдилар.

Хўжаликда ҳозир ҳам маҳаллий ўғит жамғариш ва далага чиқариш қизғин давом эттирилмоқда. Чунки ўғитга тўйдирилган саҳий ер кўзда пахтакорлардан ўз саховатини аямайди.

Колхозчилар қиш даврида ариқ-зовурларни тозалаш, суғориш шохобчаларини тартибга келтириш ишларини ҳам тугатиб қўйдилар.

Мана, энди далаларда баҳор нафаси кезмоқда, Колхозчиларимиз кўкламни ўз меҳнатлари билан кўркам қилиш мақсадида далага чиқишди. Ўлжабой Исроилов, Мирзааҳмад Хожибоев етакчилик қилаётган бригада пахтакорлари хўжалигимизда биринчи бўлиб пайкалларни чигит экишга тайёрлаб қўйдилар. Барча майдонлар бегона ўт илдизларидан тозаланди, уватлар чопилди. Тупроқ унумдорлиги ошиб, етилиб турган пахта майдонлари механизмлар ёрдамида текисланмоқда.

Барча техника воситалари экиш кампаниясига аллақачоноқ тахт қилиб қўйилган. Колхозимиз ерлари 15 ҳайдов тракторига тиркалган борона ва чизеллар, 5 та грейдер билан текисланмоқда. 15 та экиш агрегати уруғ қадашга шай турибди. Чигит экишни конвейер усулида ташкил қилиб, бу муҳим кампанияни қисқа муддатда тугатишни мўлжалламоқдамиз.

Ерга барака уруғи қадаш билан бирга ёввойи ўтларга қарши гербицидлар ҳам сепилади. Шунинг учун чопиқ тракторларига гербицид сепувчи мосламаларни ўрнатиб қўйдик.

Колхозимиз пахтакорлари изланувчан, янгилик ихлосмандлари. Хўжалигимиз ерларида «Тошкент» навли пахта етиштириш синаб кўрилган эди. Бир неча йилдан бери чигитни кенг қаторлаб ва қўш қаторлаб экмоқдамиз. Бу йил ҳам пахтачиликда фан ютуқлари ва илғор тажрибани кенг жорий этамиз. Жумладан, 500 гектар майдонга туксизлантирилган чигит уяларга аниқ ташлаш усулида экилади. Бу усулнинг самараси катта. Биринчидан, уруғлик учун кетадиган сарф-харажатлар анча камаяди. Иккинчидан, ниҳолларни ягана қилишга ҳожат қолмайди. Бу маҳсулот таннархини камайтиришнинг муҳим омилларидан биридир. Қолган майдонларга «Тошкент-1» навли пахта экилади. 100 гектар ерга эса шу навнинг элита уруғи қадалади.

КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қароридан ҳамда хўжалигимиз аъзолари меҳнатига берилган юксак баҳодан руҳланган пахтакорларимиз барча имкониятларни ишга солиб, баҳорнинг дастлабки кунлариданоқ фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз сўзлари устидан чиқадилар. Ўтган йилда эришилган ютуқлар янада мустаҳкамланади. Октябрнинг 60 йиллигига муносиб меҳнат совғаси тайёрлаймиз.

А. ИСОҚОВ,
Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

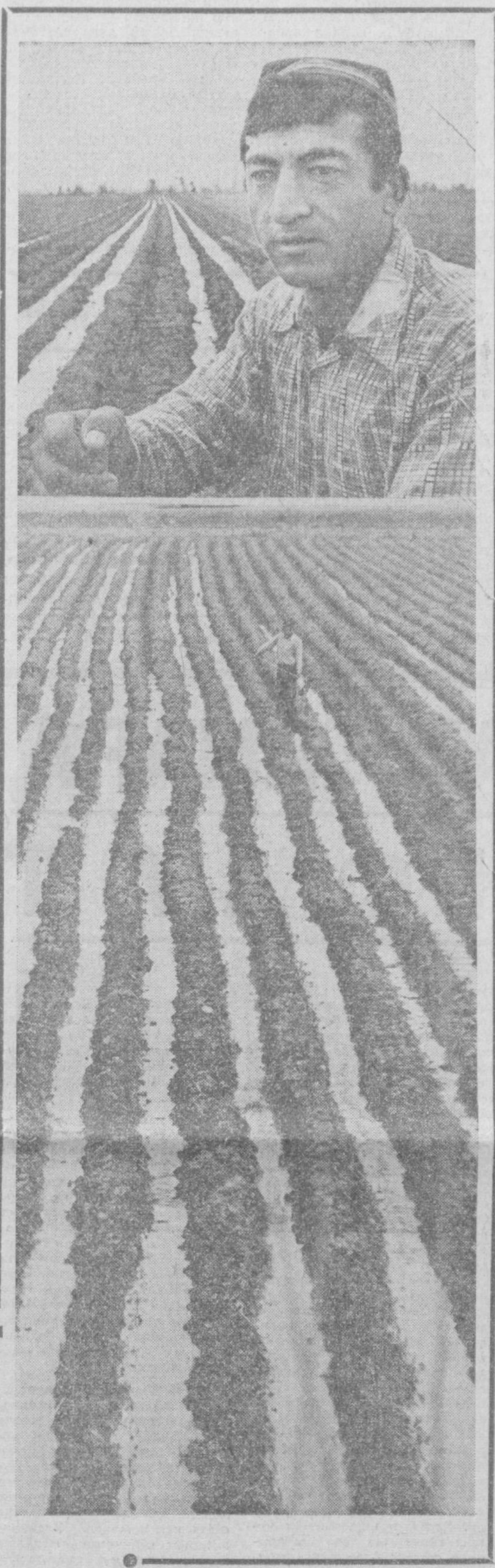

Калинин районидаги «Қорасув» совхози ишчилари сабзавот ҳосилини эрта етиштиришда бой тажриба орттиришган. Улар эртаки сабзавот турларининг ҳосилдорлигини оширишга ҳам жиддий эътибор бермоқдалар. Шу мақсадда бу йил парник хўжаликларида етиштирилган бўлиқ карам кўчатлари полиэтилен плёнкаси остига экилди. Бу ишларни амалга оширишда айниқса, совхознинг иккинчи бўлимига қарашли 7-бригадаси аъзолари жонбозлиқ кўрсатишди. Ҳозир бригада аъзолари районда биринчилар қаторида эртаки карамга сув қуйишни бошлаб юбордилар. Суратларда: бригаданинг илғор сувчиси Темирхўжа Икромов, (юқорида). У белгиланган нормани 1,5—2 баробар ошириб бажармоқда. Пастда, бригада далаларининг кўриниши.

А. Абалян фотолари.

ЧУДНАЯ ОЛДИНДА

ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги «Красний водопад» экспериментал базасининг оператор-сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофоти лауреати А. И. Чудная ўзига бириктирилган 173 бош сигирнинг ҳар биридан ҳозиргача 690 килограммдан сут соғиб олди. У соғиб олган сут миқдори 110 тоннадан ошиб кетди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6900 килограмм кўпдир.

Машҳур сут соғувчи бир центнер сут етиштириш учун 0,35 киши куни сарфламоқда. Говмушлардан кўп ва сифатли сут соғиб олиш учун уюштирилган мусобақада А. И. Чудная район соғувчилари орасида пешқадамлик қилмоқда.

Анастасия Ивановна юбилей йилида ўз сўзи устидан чиқиш, яъни говмушлардан жами 710 тонна сут соғиб олиш учун астойдил курашяпти.

И. НЕЪМАТОВ.

ЧЎПОН ОТАРИДА

БОШ чўпон тонгга яқин қўрадан чиқди. У анча ҳориган бўлса ҳам, юзлари ним табассумли эди. Шу кечанинг ўзидаёқ 14 совлиқ қўзилади. Ёқуб ака ўз ёрдамчилари билан тун бўйи тиниб-тинчимади. Янги туғилган қўзиларни махсус ажратилган иссиқ ва қуруқ хоналарга олди.

Ёқуб Мирзаҳмедов отаридаги совлиқлар бу йил анча эрта қўзилай бошлади. Бош чўпон эрта қўзилатиш афзалликларини яхши билади. Бунда, қўзилар ёшлигида кўк майса емай, дуркун ўсиб, тез ривожланади, вазни ортади.

Ёқуб Мирзаҳмедов отари катта, 440 бош совлиқ бор. Яйловга қор қалин тушганлигига қарамасдан, қўй-қўзи қишловдан беталофат олиб чиқилди. Бунда, албатта, тажрибали чўпоннинг тадбиркорлик билан иш тутиши қўл келди.

Қишловдан семиз ва соғлом чиққан совлиқлар мана энди ёппасига қўзилай бошлади. Бош чўпон Ёқуб Мирзааҳмедовнинг бу йилги режалари улкан. У отаридаги ҳар юз бош совлиқдан 110 тадан қўзи олишга, ҳар бир қўйдан икки килограммдан ошириб жун қирқиб олишга сўз берган. Ҳозиргача отаридаги ҳар юз бош ҳисобига 70 тадан қўзи олинди. Қўзилар соғлом ва бақувват ўсмоқда.

Оҳангарон районидаги «Октябрь» совхози яйловларида қўзилатиш муваффақиятли давом эттирилмоқда. Чўпонлар ўртасидаги социалистик мусобақада бош чўпон Ёқуб Мирзаҳмедов пешқадамлик қилмоқда.

Н. АБДУРАСУЛОВ,
Ж. НОМОЗБОЕВ.

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИРЙЎЛЧИЛАРИНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

14 март куни Тошкентда Ўрта Осиё темирйўли партия хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Қозоғистон Компартиялари Марказий Комитетлари, мазкур республикалар Министрлар Советларининг масъул ходимлари, область, шаҳар, район партия комитетларининг секретарлари, область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, район, шаҳар ижроия комитетлари раислари, халқ контроли комитетларининг ходимлари, Ўрта Осиё темирйўли бошқармаси, бўлимлари ва корхоналарининг, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари қатнашдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев очди.

Йиғилиш аҳли КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайлади.

Йиғилиш иштирокчилари «1976—1980 йилларда темир йўл транспортини ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети чиқарган қарорини бажариш борасида Ўрта Осиё магистрали коллективи олдида турган вазифаларни муҳокама этди. Бу тўғрида Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи А. М. Қодиров доклад қилди.

Йиғилишда СССР Темирйўллар министри И. Г. Павловский ва КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари И. П. Трофимов нутқ сўзладилар.

Партия хўжалик активи йиғилиши томонидан қабул қилинган қарорда партия ва ҳукуматнинг темир йўл транспорти ходимлари олдига қўйган вазифаларини бажариш, ишнинг самарадорлиги ва сифатини оширишнинг конкрет тадбирлари белгилаб чиқилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, Туркманистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Т. Сахатлиев иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТДАГИ ёғ-мой комбинатининг ишчи-хизматчилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб меҳнат ғалабалари билан кутиб олишга қатъий бел боғлашган. Яқинда корхонанинг маргарин цехи ишчилари шонли санани муносиб кутиб олиш иштиёқида маҳсулот ишлаб чиқаришни 2,6 марта кўпайтириш мажбуриятини олдилар. Суратда цех ишчиларини кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ЧОРВАЧИЛИКНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — МУҲИМ МАСАЛА

Область ижроия комитети қайд этадики, Бўстонлиқ ва Чиноз район ижроия комитетлари, район қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар чорвачиликда кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялаш борасида анчагина ишлар қилдилар. Ўтган йили Бўстонлиқ районида 400 қорамолни автоматик йўл билан суғориш, қатор фермаларда озуқа тарқатишни, гўнг чиқаришни механизациялаш ишлари амалга оширилди. Партия XXIV съезди, Янгиобод ва Чиноз наслчилик совхозларида сут комплексларини механизациялаш ва электрлаштириш бўйича ҳам қатор тадбирлар бажарилди. «Узсельхозтехника» Бўстонлиқ ва Чиноз район бирлашмаларида чорвачилик фермаларининг машиналари, агрегатлари ва ускуналарини ремонт қилиш бўйича махсус бригадалар ташкил этилган.

Лекин шунга қарамай ҳар иккала район ижроия комитетлари, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармалари, «Узсельхозтехника» район бирлашмалари, колхоз ва совхозларнинг бирлашмалари кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялашга етарли эътибор бермаётирлар. Бўстонлиқ районида чорва молларни автоматик равишда суғориш бор йўғи 39 процентни, озуқа тарқатиш 18 процентни, сут соғиб олиш 64 процентни ташкил этди. Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», «Карл Маркс», «Қизил Октябрь», «Октябрь 40 йиллиги», «Москва» колхозларида ҳам механизация даражаси паст.

Область ижроия комитети ана шуларни ҳисобга олиб, иккала районда ҳам чорвачиликда кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялаштириш етарли эмаслигини қайд қилди.

Бўстонлиқ ва Чиноз районлари ижроия комитетлари зиммасига область қишлоқ хўжалик бошқармаси, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва «Ташсадвинсовхоз» трести билан биргаликда чорвачилик фермаларида механизациялаш жараёнини жадаллаштириш вазифаси юкланди.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Тошкент область ижроия комитети қайд этадики, область транспорт агентлигининг барча ташкилотлари, Назарбек, Ангрен, Қуйи Чирчиқ филиаллари ҳамда «Узтрансэкспедиция» бошқармасига қарашли автокомбинатнинг Ўрта Чирчиқ районида жойлашган автомобиль колонналари областда аҳолига транспорт-экспедиция хизмати кўрсатишда анчагина ишлар қилдилар. Натижада, аҳолига маиший хизмат кўрсатишнинг бу тури 1972 йилдаги 138 минг сўмлик ўрнига 1976 йилда 2424 минг сўмликка етди. Шу давр мобайнида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, ёқилғи, қурилиш материаллари, уй-хўжалик буюмлари, магазинлардан, бозорлардан сотиб олинган буюмларни ташиш даражаси ортди. Енгил ҳамда юк автомашиналарини ремонт қилиш бўйича ҳам қатор ишлар бажарилди. Ҳозирги пайтда областда 11 район ва шаҳар транспорт агентлиги ҳамда 82 қабул пункти фаолият кўрсатмоқда.

Шу билан биргаликда, эришилган ютуқлар ҳали аҳоли эҳтиёжини қондиролмайди.

Ҳусусан бевосита корхоналарда тайёрланиб, аҳолига сотиладиган товарларни айниқса мебелларни уйга ташиб бериш суст йўлга қўйилган. Шунингдек, кўрсатилаётган хизмат турларини реклама қилиш ҳам ёмон аҳволда. Қабул пунктларининг иш вақти кўпинча буюртмачиларнинг иш вақти билан бир пайтга тўғри келиб қолади.

Шаҳарлар, районлар ижроия комитетлари транспорт экспедиция корхоналари ва уларнинг қабул пунктлари учун зарур бино ёки хоналарни ажратиб бермаётирлар. Автомобиллар ремонти учун ҳам территориялар етишмайди.

Шуларни ҳисобга олиб область ижроия комитети транспорт экспедиция хизмати кўрсатиш бўйича область бирлашмасини ташкил этишга қарор қилди. Хизмат даражасини ошириш мақсадида шу беш йилликда 7 та районда хўжалик ҳисобида ишловчи транспорт-экспедиция агентлиги ва 60 та қабул пункти ишга тушади. Транспорт йўли билан кўрсатиладиган хизмат ҳажми 1,9 баробар ортади. Бундан буён колхозлар ва совхозларда колхозчилар ҳамда ишчиларнинг юкларини ташиб бериш, томорқа участкаларидаги ҳосилни манзилга етказишда фойдаланиладиган тракторлар, тележкалар, машиналар иши шу хўжаликларда ташкил этилган қабул пунктлари орқали расмийлаштирилади.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

Тошкент область ижроия комитети қарор қилади:

1. Меҳнаткашлар депутатлари XУ чақириқ Тошкент область Советининг VIII сессияси 1977 йил 28 мартда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

2. Советнинг кун тартибига қуйидаги масалалар киритилсин:

Область меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик бўйича вазифалари тўғрисида.

Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг VI сессиясидаги докладлар ва нутқларда билдирилган илтимослар, таклифлар ва танқидий мулоҳазаларнинг бажарилиши тўғрисида.

3. Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг сессиясига область бўлимлари ва бошқармаларининг раҳбарлари, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советларининг область Советига депутат бўлмаган раислари ҳам таклиф этилсин.

Тошкент область ижроия комитетининг раиси
П. ЮСУПОВ,

Тошкент область ижроия комитетининг секретари
А. НАЗАРОВ

ҚАЛБЛАРГА ҚУЛОҚ СОЛИБ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ПЕШИНГА бориб кун исиб кетди. Ҳамма дала шийпонига тушликка йиғила бошлади. Карта ўртасидан ўрмалаб келаётган трактор йўлни кесиб ўтди-ю, шундоққина шийпон қаршисига келиб тўхтади.

— Хой бола, пат-патингни овқат егунча бир дам ўчириб қўй, қичқирди Раҳимжон ота шийпондан туриб.

— Ўтини ўчирсам кейин юрмайди, аккумулятори чатоқ,— деди шийпонга яқинлашаркан тракторчи.

— Ия, бу ёқда одамларнинг тинчини буз, иккинчи ёқда колхознинг соляркасига зарар, ким айтади сенларни техниканинг тилига тушунадиган ёшлар деб?!

Колхоз партия ташкилотининг секретари Собиржон Айтубоев бу гаплардан сергак тортди. Одамлар ҳозир ишдан ҳориб чиқишди. Тракторнинг бундай қулоқни қоматга келтиришида қандай дам олиб бўлади. Иккинчидан ҳар куни эрталаб тракторларни бир-бирига судратмасанг ўт олдириб бўлмайди. Бунга камида ҳар куни ярим соат иш вақти кетади. Йил давомида-чи? Учинчидан гараж бошлиғи нуқул солярка етмаяпти, деб қўшимча ёқилғи ёздириб олади. Сабаби буёқда экан-да!

Партком секретари даладан тўғри устахонага йўл олди.

— Лутфуллажон,— деди С. Айтубоев, гараж мудирига,— битта тракторга кунига норма бўйича қанча ёнилғи сарфланади?

Гараж мудири Лутфулла Исломов бу саволдан аввалига ҳайрон бўлди, сўнг қизарди. Шу-шу бўлди-ю, тракторнинг бекор ишлашига чек қўйилди. Аккумуляторлар зарядланиб, эҳтиёт қисмлари кўпайтирилди. Колхоз бўйича тежамкорлик учун катта юриш бошланди...

Партия ташкилотининг секретари Собиржон Айтубоев ҳаётида бундай воқеалар жуда кўп бўлган. У омма орасида кўпроқ бўлишга, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини билишга интилади.

—Тажрибали деҳқонлар билан юзма-юз ўтириб суҳбатлашсангиз, қалбларига қулоқ солсангиз жуда кўп фойдали маслаҳатлар беришади, тажрибаларини ўргатишади,— дейди С. Айтубоев.— Аммо кўпчилик ўртасида сўзлашга уялишади, қимтинишади. Омманинг тажрибасини умумлаштириш керак. У гўёки бир ҳазина!

Таклиф ва мулоҳазалар қутисининг ташкил этилганлиги айни муддао бўлди-да. Партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий, хўжалик ишларини яхшилаш йўлида жуда кўп қимматли таклифлар тушди. Тўғри, аввалига битта-яримта хат олинарди. Партия ташкилоти уларни жиддий ўрганди, тадбирлар амалга оширилди. Меҳнаткашларнинг хат, фикр ва мулоҳазаларига эътибор уларнинг активлигини оширишда муҳим воситалардан бири бўлиб хизмат қилди.

Кўпгина янгиликлар, ташаббуслар меҳнат унумдорлигини ошириш йўлидаги ишлар бевосита меҳнаткашларнинг мулоҳазалари асосида пайдо бўлди. Жумладан, бир хатда моддий рағбатлантириш формаларини кенгайтириш лозимлиги айтилганди. Правление, партия ташкилоти бу масалани ўрганиб чиқди. Тўғри, кейинги вақтларда эртаки экинлардан фойда олиш ниҳоятда камайиб кетган эди. Шундан кейин моддий рағбатлантиришнинг шартлари ишлаб чиқилди. Жумладан, план ва мажбуриятларни ошириб бажарганларга меҳнат ҳақига маълум процент ҳақ тўлаш жорий этилди.

1976 йилда 60 минг сўм фойда олинди. Ҳар гектар ердаги бодрингдан соф фойда 3800 сўмданга, карамдан гектарига 5800 сўмданга тўғри келди. Айрим бригадаларда ҳосилдорлик икки-икки ярим бараварга ошиб кетди. Чорвадор планини бажарса, маошига 15 процент, мажбуриятини адо этса 20 процент миқдорида қўшимча ҳақ бериладиган бўлди.

Хўжаликда «Юксалиш» деворий газетасидан ташқари «Ташвишли сигнал» варақаси ҳам чиқариб туриладди. Партия ташкилоти рўй бераётган камчиликларни шу варақада ёритиб боради. Хато ва камчиликлар тугатилмагунча газета ҳамманинг юз-кўзи олдида тураверади. Камчиликка барҳам берилгач партия ташкилотининг қарори билан олинади. Айниқса минерал ўғитларни қоидага хилоф суратда сақлаган бригадалар варақада кескин танқид қилинди. Рейд материали пайдо бўлгач, бригада коллективларининг ўзи ҳаракатга тушиб қолишди.

Хўжаликка борсангиз колхоз аъзолари учун ҳамма нарса муҳайё қилинаётганининг гувоҳи бўласиз. Маиший хизмат уйи, озиқ-овқат ва саноат моллари магазинлари, ошхона, сартарошхона каби маданий-маиший муассасалар колхозчиларнинг хизматида.

Хўжаликда халқнинг эҳтиёжини ўрганиш, қишлоқ турмуш маданиятини оширишга алоҳида эътибор берилади. Турли маросимлар замон руҳига, шароитга мослаштириб олиб борилаяпти. Масалан, «Намунали уй» конкурси ташкил этилган. Вақти-вақти билан конкурсга якун ясаб борилар экан ана шу тадбир орқали кишиларнинг уй-рўзғорга онгли муносабати, эстетик дидининг ўсиб бораётгани яққол сезилмоқда.

Яна таклифларга қайтамиз. Ноябрь ойида фермада сут соғиб олиш камайиб кетди. Бу нарса кўпчиликни, раҳбарларни ҳам, мутахассисларни ҳам кўп ўйлантирди. Лекин ишни яхшилаш ҳақидаги таклиф оддий сут соғувчи Мергул Усмоновадан чиқди. У сигирларни зоти ва ёшига қараб группага бўлишни таклиф этди. 153 сигирдан 100 га яқинини биринчи группага ўтказиб, уч марта соғиш лозимлигини айтди. Натижада ҳар куни аввалгига нисбатан 200 литрдан кўп сут соғиб олинадиган бўлди.

Калинин районидаги Оржоникидзе номли колхоз ҳаётида бу каби мисоллар жуда кўп. Партия ташкилоти ишлаб чиқаришга партиявий таъсирни тобора яхшилаяпти, оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишлар савиясини ошираяпти, коллективнинг қалбига қулоқ солаяпти. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда барча соҳалар бўйича кўрсаткичлар ўсиб бормоқда. Колхозчилар турмуши фаровонлашаяпти.

Б. ПЎЛАТОВ.

КООПЕРАТОРЛАР КЕНГАШИ

Область кооператорларининг навбатдаги учинчи Совети бўлиб ўтди. Советда область матлубот союзи правлениесининг раиси З. Ғ. Хўжаев «КПСС XXV съезди ва КПСС Марказий Комитети октябрь (1976 йил) Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган тадбирларнинг бажарилиши, шунингдек, иш самарадорлиги ҳамда сифатини ошириш борасида область кооператорларининг вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

— Область кооператорлари ўтган йили бир мунча ютуқларни қўлга киритдилар,— деди докладчи,— чакана товар обороти плани бажарилди. Аҳолига пландан ташқари бир ярим миллион сўмлик ҳар хил товарлар реализация қилинди. 1975 йилдагидан эса 29 миллион сўмлик кўп товар сотилди. Айниқса, Оржоникидзе, Калинин, Тошкент районларининг кооператорлари зиммаларидаги социалистик мажбуриятларини ошириб бажариб катта муваффақиятларга эришдилар.

Кейинги йиллар ичида бу районларда прогрессив метод асосида савдо қилувчи магазинлар сони кўпайди.

Социалистик мусобақа ишни муваффақиятли ташкил этишда муҳим роль ўйнади. Деярли барча районлар ва кооператив ташкилотлар мусобақада актив қатнашдилар. «Гунафша» савдо маркази, «Чиғириқ» бирлашмаси, Тошкент районидаги «Шодлик», Оржоникидзе районидаги «Гўзал» универмаглари, Киров қишлоқ матлубот жамиятининг савдо ходимлари қўшимча олган мажбуриятларини ҳам бажардилар.

Кейинги йиллар ичида кооператив ташкилотлар кадрлар танлаш, уларнинг малакасини ошириш, илғор савдо ходимлари тажрибасини кенг ёйиш борасида ҳам анчагина ишлар қилдилар. Ҳозирги пайтда областда 18 минг киши кооперация системасида хизмат қилмоқда. Раҳбар кадрлар сафи олий ва ўрта маҳсус ўқув юртини битирган ёшлар ҳисобига ортди. Кооператорлар отрядида 1200 нафар коммунист ва 3 мингдан ортиқ комсомол оммавий-сиёсий ишларни олиб боришда активлик кўрсатмоқда.

Беш йилликнинг биринчи йилида умумий овқатланиш корхоналари ҳам яхши ишладилар. Оҳангарон, Оржоникидзе, Бекобод, Ўрта Чирчиқ район матлубот жамиятлари умумий овқатланиш корхоналарининг ибратли ишларини таъкидлаш ўринлидир. Бу районларда ўз маҳсулотларидан фойдаланишни яхши йўлга қўйиш ҳисобига план ва мажбуриятлар ортиғи билан бажарилди. Юқори Чирчиқ, Янгийўл Чиноз матлубот жамиятларида кулинария маҳсулотларини тайёрлаш, Тошкент ва Чиноз районларида ярим фабрикатлар тайёрлашга алоҳида эътибор берилди. Мактаблар буфетларини иссиқ овқат, турли кондитер маҳсулотлари билан таъминлаш ҳам ўтган йиллардагига нисбатан анча яхшиланди.

Матлубот кооперациясида чорва молларини бўрдоқига боқиш муҳим проблемалардан биридир. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг қарорига мувофиқ 1976 йилда бу борада қатор тадбирлар амалга оширилди. 9 та ихтисослаштирилган бўрдоқичилик хўжаликлари ташкил этилиб, уларда бир йўла 4 минг бош қорамолни бўрдоқига боқиш имкони яратилди. Ўрта Чирчиқ, Калинин, Оққўрғон, Оҳангарон районларида бўрдоқичилик яхши йўлга қўйилди.

Область тайёрлов ходимлари ўтган йили ҳар йилгидан ҳам яхши ишладилар. Умумиттифоқ фондига областимиз бўйича 175 минг тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари жўнатилди. Сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари ва мева юбориш бўйича ҳам планлар анча ортиғи билан бажарилди. Узоқ ўлкаларга маҳсулот етказиб беришда намуна кўрсата олган Янгийўл тайёрлов ходимлари эса ўзларининг сидқидилдан қилган меҳнатлари учун «Центросоюз»нинг кўчма Қизил Байроғи билан тақдирландилар.

Аммо қишлоқда савдони ташкил этишда ҳали жуда кўп камчиликлар мавжуд. Ҳатто магазинларда аҳоли учун биринчи даражада зарур бўлган тиш чўткаси вазелин, ип, пойафзал учун крем, қайчи, арқон белкурак, крахмал сингари оддий товарлар мунтазам бўлмайди. Бундай аҳволни Пискент, Калинин район матлубот жамиятларида тез-тез учратиш мумкин. Қишлоқлардаги айрим магазинларнинг сотувчилари камёб ҳисобланган товарларни яширишга ҳаракат қилганликлари тўғрисида ҳам фактлар мавжуд. Масалан, Қорасув матлубот жамиятининг 2-магазинида парфюмерия товарлари ва импорт туфлилар яшириб қўйилган. 46-магазинда эса, спиртли ичимликларни яшириб сотиш ҳоллари рўй берган. Оққўрғон, Бўка, Қуйи Чирчиқ, Чиноз район матлубот жамиятларида ҳам ана шундай кўнгилсиз фактлар содир бўлган.

Чакана савдони ташкил этишда кооператорлар прогрессив методлардан кам фойдаланяптилар. Районларда савдо объектлари қуришга етарли эътибор берилмаяпти. Кооператив ташкилотлар савдо рекламасини яхшилаш масаласига лоқайдлик билан қарамоқдалар.

Ана шу масалаларга эътибор қилмаслик натижасида ўтган йили областимизда Қуйи Чирчиқ, Пискент ва Янгийўл районларининг кооператорлари давлат планларини бажара олмадилар. Бу учала район туфайли 1,5 миллион сўмлик товар кам сотилди. Кадрлар билан ишлашнинг яхши йўлга қўйилмаганлиги, кооператив ташкилотлар иши ўз вақтида чуқур анализ қилиб борилмаганлиги туфайли юқоридаги район матлубот жамиятларида иш орқага кетди. Областда 16 та қишлоқ ва ишчи кооперативлари, 248 та магазин ҳам белгиланган планни бажара олмади. Айниқса, Ўртасарой, Крупская, Ийк қишлоқ матлубот жамиятлари, Халқобод, Далварзин ишчи матлубот жамиятлари қониқарсиз ишладилар.

Ўтган йили умумий овқатланиш корхоналари бўйича ҳам товар оборот плани бажарилмади. Бўстонлиқ, Бўка, Калинин, Пискент районларида умумий овқатланиш яхши ташкил этилмаганлиги сабабли ана шундай ҳол рўй берди.

1977 йилда областимизда чакана товар оборотининг 6,1 процент ўсиши таъминланади. Айниқса, озиқ-овқат товарлари савдоси жадал суръатлар билан ўсади. Савдонинг прогрессив формаларидан фойдаланиш кенгаяди.

Беш йилликнинг иккинчи йилида область тайёрлов ходимлари олдида ҳам катта вазифалар турибди. Улар янги мавсумга ҳозирлик кўришлари керак. Бунинг учун барча складлар, қабул пунктлари, техника тўла ремонтдан чиқарилиши зарур. Юбилей йилида область матлубот жамияти зиммасида турган улкан режаларни амалга ошириш учун биринчи навбатда моддий техника базасини мустаҳкамлаш лозим. Бу иш асосан янги магазинлар, ошхоналар, кафе ва ресторанлар қуриш орқали амалга оширилади. Бу объектлар колхоз ва совхозлар кучи ва матлубот кооперацияси маблағи ҳисобига қурилиши лозим. Бунда кўп тажриба орттирган Юқори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ районларининг иши бошқаларга мактаб ролини ўташи керак.

Областда 1976 йилда қурилиш учун 6,2 миллион сўмлик капитал маблағ сарфланди. 3900 квадрат метр майдонга эга бўлган савдо объектлари ва умумий овқатланиш корхоналари фойдаланишга топширилди. Ҳозирги пайтда областда аҳолининг минг бошига пландаги 140 ўрнига 89 квадрат метр савдо майдони тўғри келмоқда. Тошкент, Ўрта Чирчиқ, Калинин, Юқори Чирчиқ, Оҳангарон районларида бу кўрсаткич янада паст. Ана шу районларнинг матлубот союзлари савдо майдонларини кенгайтириш иши билан жиддий шуғулланишлари керак.

Юбилей йилида область кооператорларининг бутун ҳаракати зиммага олинган мажбуриятларни ошириб бажариш, савдо ходимлари малакасини янада ошириш, кадрлар тайёрлаш, ташкилотлараро социалистик мусобақани кенг йўлга қўйишдан иборат.

Кооператорлар Советида область матлубот союзи марказий бухгалтериясининг бош бухгалтери М. Б. Баратов, ревизия комиссиясининг раиси Х. М. Шермуҳамедов ўртоқларнинг докладлари ҳам тингланди.

Советда докладлар юзасидан музокарага чиққан Оржоникидзе район матлубот союзи правлениесининг раиси Х. Раҳматуллаева, «Паркент» қишлоқ матлубот жамияти назорат бўйича кооператив комиссияси раиси А. Ғафуров, Ўрта Чирчиқ районидаги Тўйтепа шаҳар матлубот жамиятининг савдо бирлашмаси директори А. Ашуров, Янгийўл районидаги «Ленинизм» қишлоқ матлубот жамияти кооператори Бекчинтова, Тошкент ПМКси участка бошлиғи Е. Еремеев ва бошқалар юбилей йилида кооператорлар зиммасидаги вазифалар ва уларни амалга ошириш йўллари ҳақида гапирдилар.

Советда «Ўзбекбирлашув» правлениеси раисининг биринчи ўринбосари В. К. Доленко сўзлади.

Совет муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарор қабул қилди.

МЕҲНАТ, САМАРА, МАНФААТ

БЕКОБОДДАГИ 16-автомобиль корхонаси Тошкент область юк ташиш автомобиль трестининг пешқадам бўлинмаларидан бири ҳисобланади. Унинг кўп миллатли, аҳил ва иноқ коллективи давлат планларини бажаришда, халқ хўжалиги юкларини белгиланган манзилларга тез етказиб беришда яхши натижаларга эришмоқда. Автомобилчилар фаолиятининг техник-иқтисодий кўрсаткичлари йил сайин ортиб бормоқда. Корхона директори Х. И. ҚОРАБОЕВ коллектив эришаётган ютуқларининг «сир»лари ҳақида қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

— Корхонамиз мана йигирма тўрт йилдан бери халқ хўжалиги хизматида. Ўша вақтда кичик бир гараж негизида ташкил этилган автобазамиз эндиликда шаҳарнинг энг йирик автомобиль корхонаси ҳисобланади. Шу йиллар мобайнида корхонамиз муттасил кенгайиб борди. Ундаги автомобиллар кўпайди. Қатор янги ишлаб чиқариш бинолари қурилди. Айни вақтда коллективимиз ҳам камол топа борди. Ҳозирги пайтда автомобилчиларимиз ихтиёрида юзлаб машиналар бор. Турли маркадаги юк ташувчи машиналардан фойдаланиш коэффициенти доим ортиб бормоқда. Бунинг омиллари эса жуда кўп. Уларнинг муҳимлари ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Автомобиллар кўпайгач уларни тўғри эксплутация қилиш ва унумли фойдаланиш мақсадида 4 та автоколонна ташкил этилди. Бу автоколонналарнинг ҳар бири шаҳар хўжалигининг маълум соҳасига хизмат қилишга ихтисослаштирилди. Масалан, 1-автоколонна шаҳардаги савдо тармоқларига хизмат қилса, иккинчиси асосан пахта ҳом ашёсини ташиш билан банд бўлмоқда. Учинчи автоколонна шофёрлари турли-туман бинокорлик материалларини узоқ масофаларга етказиб беришяпти. Яна бир автоколоннамиз шаҳардаги қатор корхоналар хизматида.

Мавжуд автомашиналарни ана шундай тартибда колонналарга бўлиш улардан фойдаланишни кескин яхшилашга олиб келди .Чунки, бутун бир колонна коллективи доим муайян ишни бажаради. Доим бир хил иш билан шуғулланиш бу соҳадаги тажрибанинг ортишига олиб келади. Демак, у зиммасига юклатилган вазифани тез ва соз бажариш учун жуда кўп резервларни ишга солиш имконига эга бўлади.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиш катта аҳамиятга эга бўлганлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Бизнинг корхонамиз республикада биринчилар қатори ана шундай усулда ишлай бошлади. Ўшандан бери ўн йил вақт ўтди. Янгича ишлаш туфайли автомобиль паркидан самарали фойдаланиш бўйича ишлаб чиқилган ва амалга оширилган тадбирлар коллектив ишининг техник-иқтисодий ва ишлаб чиқариш-молия кўрсаткичларининг кескин яхшиланишига олиб келди. Айниқса, мавжуд паркдан фойдаланиш коэффициентини оширишда катта силжиш бўлди. Прицеплардан кенгроқ фойдаланадиган бўлиб қолдик. Прицепли машиналарни бошқариш юк ташиш ҳажмини анча кўпайтиришга олиб келди.

Илгари прицеплардан фойдаланиш коэффициенти ўрта ҳисобда 0,60 дан ошмас эди. Ўтган йили бу кўрсаткич 0,763 ни ташкил этди. Биргина ана шу юксалиш туфайли ўтган йили кўрилган иқтисодий самара салкам 100 минг сўм бўлди.

Янги тартибда ишлаш яхши натижалар бераётганлигини кўрсатувчи бошқа рақамларни ҳам келтириб ўтмоқчиман. Янгиликни қўлланиш туфайли юк ташиш ҳажми 190,7 процент, юк обороти эса 212,1 процент ошди. Ҳар бир ишловчи ҳисобига меҳнат унумдорлигининг ошиши 156,4 процентни ташкил этди. Фақатгина прицеплардан фойдаланиш коэффициенти 0,49 дан 0,65 гача кўпайди. Самарали меҳнат туфайли ишчи-хизматчиларнинг олаётган маошлари ҳам кўпайди. Ҳар бир ишловчининг ўртача ойлик иш ҳақи 153 процент ошди. Агар бунга моддий рағбатлантириш фондидан берилаётган тўловларни ҳам қўшсак, 157 процентни ташкил этади. Айни вақтда юкларни ташиш ҳаражатлари 9,8 процент камайиб, фойда олиш эса 68,6 процент ортди.

ТАШАББУСКОРЛАР ИЗИДАН

Ишлаб чиқариш илғорлари тажрибаси, турли ватанпарварлик ҳаракатларини кенг ёйиш коллективимиз олдида турган вазифаларнинг шараф билан бажарилишига салмоқли ёрдам бермоқда. Бизда иш бригада усулида олиб борилмоқда. Корхонамизда ишлаб турган 320 дан ортиқ ҳайдовчи ва 135 ремонтчи ишчи бригада методи асосида ишламоқда. Бу усулни қўлланиш ижобий натижа бермоқда. Фақатгина сўнгги йиллар мобайнида ҳайдовчилар ва ремонтчиларнинг ўртача иш ҳақи 40—50 сўм атрофида ошди. Албатта, меҳнат унумдорлигининг ортиши бундан кўра жадалроқ бўлди. У 56 процент бўлди. Бригаданинг ҳар бирида ўн ва ундан маҳорати ва тажрибасини сарфлаб ишлаганлиги, биргина ўз манфаатини эмас, шу билан бирга бутун бир бригада, қолаверса коллектив манфаатини кўзлаганлиги, шу ҳақда доим ғамхўрлик қилганлиги натижасида шундай натижаларга эришилди.

Ҳозирги вақтда корхонамизда 20 та бригада бор. Уларнинг ҳар бирида ўн ва ундан ортиқ киши ишламоқда. Деярли барча бригадалар давлат планлари ва социалистик мажбуриятларини тўла тўкис бажармоқдалар. Х. Абдужабборов, Н. Ким, Д. Тўрақулов, С. Орипов, Ш. Муродов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг иш кўрсаткичлари эса бошқаларникидан анча юқори бўлмоқда. Чунки, бу бригадаларда автомашиналардан унумли фойдаланилади, техника қарови яхши йўлга қўйилган. Шу туфайли бу бригадалар коллективларининг кўрсаткичлари нормадагига нисбатан бир ярим-икки баравар кўп бўлмоқда.

Корхонамиз ҳайдовчиларидан Х. Абдужабборов ва Н. Ким бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажариш юзасидан ташаббус бошлаган ўн илғор ишчилардан. Шуни қувонч билан қайд қилиш керакки, бу моҳир шофёрлар ўз сўзларининг устидан чиқишяпти. Уларнинг кунлик ўртача иш кўрсаткичлари 200 процент ва ундан ҳам ошиқроқни ташкил этмоқда. Ҳозирги вақтда бу донгдор ишчиларимиз келгуси йилнинг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қилишяпти.

Сўнгги йилларда социалистик мусобақани ҳар томонлама кенгайтириб, шу асосда автомобиль транспорти илғорларининг иш усулларини жорий қилишга эътиборни кучайтирдик. Ҳозирги вақтда корхонамиз ходимларининг деярли ҳаммаси мусобақада фаол қатнашмоқда. Уларнинг аксарият кўпчилиги меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатмоқда. Шунинг учун ҳам 16 бригадага коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак ном берилган. 140 га яқин киши эса коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни ўзларининг фидокорона ишлари билан оқлаб келмоқдалар.

Унумли ишлаш ишчи-хизматчилар моддий фаровонлигининг ортишига олиб келмоқда. Бундан ташқари, корхонамиз маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари автотранспортчиларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш, дам олишини пухта ташкил этиш ҳақида доим қайғуриб келмоқдалар. Натижада кадрлар қўнимсизлиги кескин камайди. Барча ходимларнинг ярмидан кўпроғи корхонамизда 15—20 йил ва ундан ҳам ортиқроқ муддат давомида меҳнат қилмоқда. Бу ҳам коллективимиз фаолиятига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида юк ташиш ҳажмини кўпайтириш, мавжуд автомобиль паркидан фойдаланиш коэффициентини оширишга эришишимиз керак. Шубҳасиз, бу вазифаларнинг уддасидан чиқамиз. Чунки, барча ишчи-хизматчиларимиз КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисидаги қароридан руҳланиб, мисли кўрилмаган зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. Худди шу туфайли ҳам йилнинг икки ойлик топшириғини ошиғи билан адо этдик. Биз ўнинчи беш йилликнинг дастлабки икки йиллик планини шу йилнинг 7 ноябригача бажариш ҳақидаги мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз ва бу улуғ санани муносиб совға билан кутиб оламиз.

Қ. РАҲИМОВ,
М. МИРҲАМИДОВ.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ТАТАРИСТОН АССР. «Дружба» магистрал нефть қувури орқали Кама дарёси бўйларидаги энг узоқ Саловуш нефть конидан дастлабки бир неча минг тонна нефть оқа бошлади.

Бу беш йилликда республика нефтчилари зиммасига катта вазифа юкланган. Улар 460 миллион тоннадан ортиқ «қора олтин» қазиб чиқариб, камида 20 та янги манбаларни фойдаланишга топширишлари керак. Нефтчилар Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, 7 ноябргача пландан ташқари 250 минг тонна ёқилғи олишга қарор қилдилар.

СЎРАТЛАРДА: пастда: Салауш нефть конининг бир манзараси. Юқорида: нефтчилар посёлкасининг вақтинча қурилган уй-жойлари. Бу ерга ҳар ҳафтада бир марта вертолётлар навбатдаги сменани олиб келади.

Е. Логвинов фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

БАДИИЙ КОМПОЗИЦИЯ

Шоир шеърида ҳам, бастакор қўшиғида ҳам, рассом полотносида ҳам — барча ижод намуналарида меҳри дарё мунис оналарнинг бебаҳолиги мадҳ қилинади. Зотан, улуғ зот-она ижодкор учун ҳамиша илҳом манбаидир.

Нафосат оламининг ёш муҳлислари томонидан тайёрланган адабий композиция ҳам шу мавзуга бағишланди. «Оналар мадҳияси» деб номланган бу программага ўқувчилар пухта тайёргарлик кўрдилар. Устоз педагоглардан Саноат Обидова билан Зуҳриддин Нажимовлар адабиёт ва драма тўгаракларi аъзоларига яқиндан ёрдам бердилар.

Бадиий композиция намойиши ўзига хос шодиёнага айланди. Ўша куни Тошкентдаги 63-ўрта мактаб зали байрам тусини олди.

Мактаб директори Ф. Умаровнинг кириш сўзидан сўнг адабий композиция бошланди. Юқори синф ўқувчилари тайёрлаган шеърий монтаж ҳаммани ҳаяжонга солди. Б. Абдуллаева, Э. Орипов, Д. Мирсаидов, М. Муҳамедова, С. Саидориповлар ифодали ўқиган шеърий парчаларда, ёш ҳаваскорлар ижро этган ёқимли куй ва қўшиқларда меҳрибон оналар улуғланди. Драма тўгараги аъзолари эса Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг «Бой ила хизматчи» драмасидан айрим саҳналарни кўрсатишди.

Пойтахтнинг Киров районидаги Абдулла Қодирий номли маданият уйи ансамблининг чиқиши ҳам илиқ қарши олинди.

А. АБДУАЛИЕВ.

ЗЛОБИНЧИЛАР НАМУНАСИ

ТОШКЕНТ шаҳри кундан-кунга чирой очиб бормоқда. Кўп қаватли турар-жой бинолари, ҳашаматли маданият масканлари, мактаблар ва болалар комбинатлари пойтахтимиз ҳуснига-ҳусн қўшмоқда. Иморатлар замонавий услубда қурилганлиги, ташқи кўриниши чиройлилиги билан кўзни қувонтирмоқда. Шаҳримизда кенг миқёсда бунёдкорлик ишларини бажаришда Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш тресті коллективининг ҳам ҳиссаси катта.

Трест қурувчилари фаолиятида объектларни муддатидан илгари, сифатли қилиб фойдаланишга топшириш одат тусига кириб қолган. Бундан ташқари трестнинг қурилиш бошқармаларида қимматбаҳо материаллардан ўрнида фойдаланиш, уларни тежаб-тергаб сарфлашга жиддий эътибор берилаяпти. Коллектив ўтган йили салмоқли муваффақиятларни қўлга киритди. Йиллик план муддатидан анча илгари шараф билан адо этилди. Ҳар бир объект ками билан икки ҳафта илгари фойдаланишга топширилди. Улар давлат комиссияси томонидан «яхши» ва «аъло» баҳоларга қабул қилинди. Йиллик планга қўшимча равишда 617 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Бригадалараро социалистик мусобақанинг тўғри йўлга қўйилганлиги ижобий самаралар беряпти. Йил бошида трестнинг 132 бригадаси ўзаро мусобақалашиб, зимmalарига оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар. Улар қурилиш-монтаж ишлари ҳаражатларини камайтириш, материалларни иқтисод қилиш, биноларни фақат «яхши» ва «аъло» баҳоларда муддатидан аввал фойдаланишга топшириш юзасидан ўзаро беллашдилар.

Социалистик мусобақа қатнашчиларидан 120 бригада мажбуриятларини барвақт бажарди. Жумладан, Янис Пококонстантин, Тўлқин Самиғов, Вакил Салихзянов, В. Петров бошлиқ бригада азаматлари йиллик планларини 6—8 ой ичида шараф билан адо этдилар. Шу билан бирга бу пешқадамлар анчагина қурилиш материалларини тежаб қолишди, кўплаб иқтисодий фойда кўрдилар.

1976 йилда трестнинг 10 бригадаси Злобин методи асосида иш олиб борди. Бригада пудрати асосида бунёдкорлик ишларини бажарган бир қатор коллективлар қувончли натижаларни қўлга киритдилар. Жумладан, Владимир Национов бошлиқ злобинчилар бригадаси «Ташавтомаш» массивидаги турар-жой биносини муддатидан аввал фойдаланишга топширди. Бундан ташқари, қурилиш-монтаж ишлари учун ажратилган 39,9 минг сўм ўрнига маблағнинг 7,5 минг сўми тежаб қолинди. Бригада пудрати асосида иш олиб борган коллективларнинг кўпчилиги бинолар таннархини 10—20 минг сўм атрофида арзонлаштиришга эришдилар. 10 бригада йил давомида жами 1 миллион 186 минг сўмлик ишни амалга оширди.

Трест бунёдкорлари 1977 йилда улкан марраларни белгилашган. Бу йили злобинчи бригадаларни ками билан 15 тага етказиш мўлжалланмоқда. Айни пайтда эса қурувчиларнинг 2,5 мингдан зиёд отряди «Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта» шиори остида баракали меҳнат қилмоқда. Трест азаматлари бу йил 50 минг квадрат метр ҳажмдаги турар-жой биноларини қуриб бериш, 1977 йилнинг 1 августигача 3064 ўринли 3 та мактаб биноларини фойдаланишга топшириш, шу билан бирга 300 тонна цемент, 50 тонна метал ва бошқа қимматбаҳо қурилиш металларини иқтисод қилиш мажбуриятини олишган.

Шу кунларда трестда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш бўйича бригадалараро социалистик мусобақа янада авж олдирилмоқда. Жумладан, бир беш йилликда икки беш йилликни бажаришга ваъда берган В. Петров бригадаси, Н. Злобин методи асосида меҳнат қилиб салмоқли натижаларга эришган В. Салихзянов, Т. Самиғов бригадалари мусобақада олдинда боришяпти. Улар шонли санагача 3,5—4 йиллик план топшириқларини бажаришга қатъий бел боғлашди.

М. МИРАЛИМОВ.

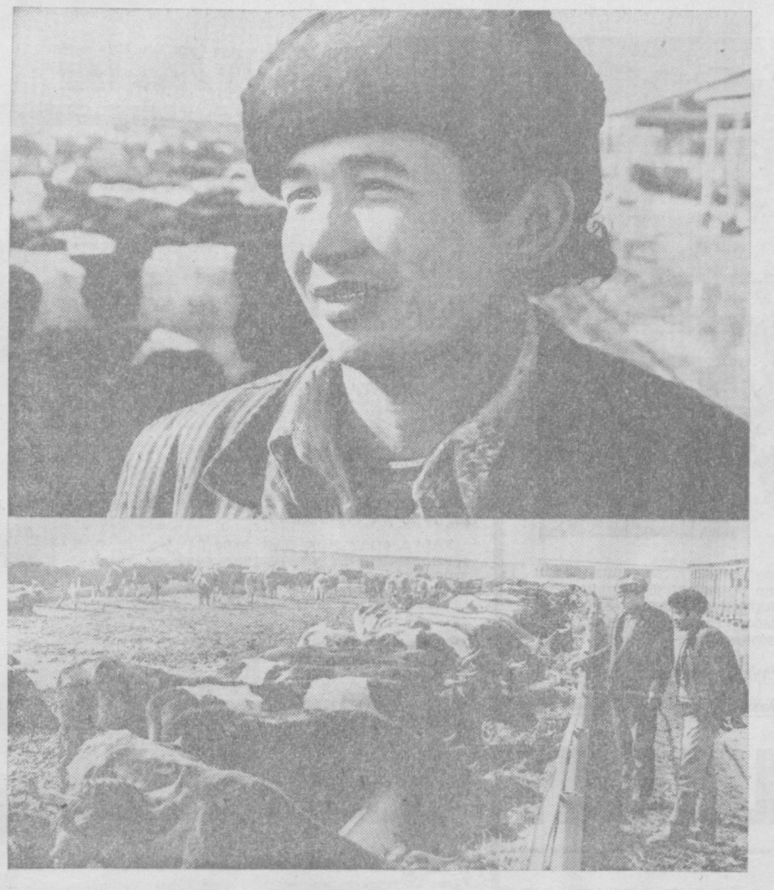

БЕКОБОД районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари юбилей йилида 565 бош қорамолни намунали парвариш қилиб, ҳар бир сигирдан камида 3400 литрдан сут соғиб олишга аҳд қилганлар. Айни кунларда молбоқар ва сут соғувчилар ўртасида ўзаро меҳнат беллашуви қизғин авж олдирилган. Ёш молбоқар Анорбой Қурбонов ўз қарамоғидаги юз бош сигирни аниқ рацион асосида парвариш қилиб, уларнинг маҳсулдорлигини оширишга эришмоқда. У йил бошидан бери мусобақа пешқадамлари сафидан ўрин олиб келаётир.

Т. Маҳкамов фотолари.

ШОЛИ ЭКИШ АГРОТЕХНИКАСИ

Мутахассис маслаҳати

ОБЛАСТИМИЗ шоликорлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида катта ютуқларни қўлга киритдилар. Ўртача ҳар гектар майдондан 50 центнердан ҳосил олинди. Айрим хўжаликлар бундан ҳам юқори ҳосил етиштирдилар. Жумладан «Северний Маяк», «Ленин йўли», «Правда» колхозларида ҳар гектар майдонда 65— 70 центнердан ҳосил етиштирилди.

Бу йил областимиз шоликорлари давлатга 35 минг тонна шоли сотишга аҳд қилганлар. Олинган бу социалистик мажбурият муваффақиятли бажарилиши шоликор хўжаликларда шоли етиштириш агротехникасини пухта ўрганиб ва ўз вақтида сифатли ўтказишга боғлиқдир.

Шоли учун ажратилган майдонларда суғориш шохобчалари ҳамда оқава суви чиқариб юбориладиган зовурлар март ойи давомида тартибга келтирилади. Ҳайдалган шолипоянинг нишаблигини ҳисобга олган ҳолда 2— 4 гектар ҳажмида пол олинади. Бу поллар 45—60 сантиметр баландликда шиббаланган бўлиши керак.

Агар шолипоя кузда ҳайдалмаган бўлса, ер етилиши биланоқ фосфорли минерал ўғит солиб плугга борона тиркаб 20— 22 сантиметр чуқурликда ҳайдаш лозим.

Ўзбекистон шоличилик илмий текшириш институтининг қўлланмасига кўра тупроқнинг унумдорлиги ва шоли сортига қараб бир гектарга қуйидагича минерал ўғит солиш тавсия этилади: (соф ҳолида) 120— 180 килограмм азот, 90— 120 килограмм фосфор, 100—150 килограмм калий. Шоли экиш олдидан майдоннинг ҳар гектарига йиллик норма бўйича солинадиган минерал ўғитлардан фосфорнинг 70—100, сульфатаммонийли азотнинг 30 ва калийнинг 50 проценти берилади. Шоли ўсиш даврида икки марта озиқлантирилади: ёппасига униб чиққанда гектарига азотнинг 40 проценти, ҳосил тўплаш даврида эса қолган ўғитлар берилади. Шўрланган ерга калий ўғити берилмай, унинг ўрнига фосфорли ўғит нормаси 1,5 —2 марта оширилади.

Шоли экиладиган майдонда кўп йиллик бегона ўтлар сероб бўлса, уни йўқотиш мақсадида 10 кун илгари 12-15 сантиметр чуқурликда қайта ҳайдалади ёки оғир диска билан юмшатилади. Шоли экишдан олдин шолипоя тишли ёки дискали борона моласи билан бир йўла ҳамда каток билан ишланади. Бунда ерга солинган минерал ўғитлар тупроққа қоришади, ер бетида униб чиқаётган бегона ўт йўқотилади, шу билан бирга катокланган ер яхши зичланади ва текисланади.

Шоли экиш муддати шоли навига, тупроқ ва сувнинг ўртача иссиқ даражасига қараб (12— 14) қуйидаги муддатда ўтказилади:

кечпишар шоли нави УзРос 7— 13, УзРос—7 15 апрелдан 5 майгача, ўртапишар УзРос—59, УзРос—269, «Ўзбек» навлари 5— 25 апрелдан 15 майгача, эрта пишар Дубовекий 129, арпа-шоли 10—25 майгача экилади. Экиладиган уруғлар тоза кондиция даражасига етказилгач контрол-лабораториясида текширилади. Бир гектарга сарфланадиган уруғ нормаси ўртача 6—7,5 миллион дона. Бу нормадаги уруғ бир квадрат метр жойда 350— 400 туп шоли ўсимлиги бўлишини таъминлайди. Бу эса гектаридан 60 — 70 центнердан ҳосил олиш имкониятини яратади.

Шоли экишдан олдин уруғнинг кўкариш даражасини яхшилаш уни дастлабки ўсиш даврида касалликка чидамлилигини ошириш мақсадида уруғ фентиурам препарати билан дориланади. Бунда 100 килограмм шоли уруғига 600 — 800 грамм фентирам сарфланади ёки уруғ брезентга 10—15 сантиметр қалинликда ёйиб, вақти-вақти билан ёғоч белкуракда ағдариб, офтобда қиздирилади. Бу усул экишдан 2— 3 кун олдин қўлланилса, уруғнинг униш қобилияти 15— 20 процент ортади.

Институт ва совхоз далаларида ўтказилган тажрибалар шуни кўрсатдики, тупроқда бегона ўт бўлмаса, шўри ювилган бўлса, уруғни март ойи охири ёки апрель ойининг биринчи ўн кунлигида, қатор оралиғини 15 сантиметр қилиб сеялкаларда 3—4 сантиметр чуқурликда экиш фойдалидир. Бу усулда экилган уруғлар эрта баҳорда ёққан ёмғир ва тупроқ намида, яъни суғоришдан олдин майнинг биринчи беш кунлигигача ёппасига униб чиқади. Шундан сўнг дарҳол трактор ёрдамида гектарига 150— 200 килограмм ҳисобида сульфатаммоний ўғити, агар шоли майдонида бегона ўт кўп бўлса, 15 килограмм ҳисобида гербицид сепилади ва сув берилади. Бунда сув сатҳи 5— 6 сантиметр, шоли 3—4 барг чиқаргач эса 10— 12 сантиметрга кўтарилади. Бу усулда ҳосилнинг пишиши одатдагидан 15 кунга қисқаради. Сувдан 20 процент миқдорида тежалади, ҳосилдорлик эса гектарига 3—4 центнер ошади.

Шоли экишни биринчи навбатда уруғлиқ учун ажратилган участкалардан бошлаш керак. Экилган майдонларга дарҳол 10— 12 сантиметр қалинликда сув бостирилиб, 3—4 кун ушлаб турилади. Бу вақтда шоли уруғи тупроқда бўртиб, уна бошлайди. Уруғнинг кўкариш қобилиятини ошириш мақсадида сув қуйиш тўхтатилади. Шоли майсалари униб чиқиши билан яна полларга сув қуйилади. Агарда биринчи сув қуйиш тўхтатилганда, ерда шоли майсалари кўринмаса, унда тупроқнинг нами кетмасданоқ, иккинчи марта сув бостириш мақсадга мувофиқдир.

Айрим хўжаликлар шолини қўлда сувга сепиб экадилар. Бу ҳолда шоли майдонининг рельефига қараб, ҳар хил катталикда пол олинади ва 5— 6 сантиметр сув бостирилиб, дарҳол занжирли тракторда мола бостирилади ёки кетмонда текисланади.

Экиладиган шоли уруғи бир— икки кун қопи билан оқар сувда ивитилади. Шолипоя сув бостирилган ҳолда бегона ўт илдизидан тозаланиб, уруғ сув лойқалигида қўлда бир текисда сепилади. Полларда сув сатҳи 4— 5 сантиметр чуқурликда бўлиши керак. Бунда тупроққа қуёш нури яхши тушади, сувни тезда иситади. Натижада сепилган уруғлар ёппасига униб чиқади.

Ана шу агротехника қоидаларига жиддий эътибор бериб, шоли экиш ишларини ўз вақтида уюшқоқлик билан тез ва сифатли ўтказайлик. Бунинг учун хўжаликларда етарли техника воситалари ва ишчи кучлари бор.

А. ҒОЗИХОНОВ,
Ўзбекистон шоличилик илмий-текшириш институти шоличилик агротехникаси бўлимининг катта илмий ходими, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ЭЛЕКТР МАЙДОНИГА ТУШГАН ЧИГИТ

Электр майдонида 3-5 минут турғазилган чигит қимматли биологик ҳоссаларга эга бўлади: ноқулай муҳитга яхшироқ мослашади, унинг ҳамма ҳаётий функциялари тезроқ активлашади.

Пахта саноати марказий илмий-тадқиқот институтининг олимлари мана шу қонуниятни топишгач, чигитни экишдан олдин унга электр майдони таъсир эттирадиган установка ясадилар. У стандарт узеллардан тузилганлигидан дала шароитларида ҳам ясаб олса бўлади. Типовой манбадан чиққан ток электродларга берилади ва бу электродлар электр «тож» ҳосил қилади. Тож остида секин юраётган транспортёрга ёйилган уруғлик чигит разряд кучини олади.

Бултур институтнинг тажриба даласида вилт касаллиги тарқалган 10 гектарли участкага шундай «Электрланган» уруғлик экилди. Бу чигитлар одатдаги муддатлардан 5 кун барвақт униб чиқди. Ғўзанинг 12 процентигина вилтдан сақлана олмади. Ҳолбуки контроль пайкалдаги ғўзанинг ярми вилтга чалинди. Гектар бошига ҳосил тафовути ўрта ҳисобда 7 центнер бўлди.

Мутахассислар сўнгра пахтанинг сифатини синаб кўрдилар. Ҳар бир тола узунлиги стандартдан ўрта ҳисобда 0,8 миллиметр узун бўлди, пишиқлиги ҳам одатдаги нормадан юқори чиқди.

Олимларнинг фикрича, ушбу метод саноат кўламида ишлатилса, халқ хўжалигига каттагина иқтисодий самара келтиради.

ПИЛЛАЧИЛАР ТАРАДДУДИ

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози «кумуш тола» ижодкорлари янги мавсумга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар ўтган йили пландаги 14,5 тонна ўрнига 19,8 тонна пилла етиштирдилар. Бу йил колхоз пиллачилари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига жами 22 тонна пилла етиштириш мажбуриятини олдилар. Шу мажбуриятни бажариш учун 35 минг туп тут кўчати экилиб, янги плантация бунёд этилди. Шунингдек, 36 гектар ердаги тут плантацияси қатор оралиғига ишлов берилиб, минерал ва маҳаллий ўғит билан озиқлантирилди. Қуртхоналар ҳам ремонт қилиниб, мавсумга ҳозирланмоқда.

Ҳ. ЮНУСОВ.

ИБТИДОСИДАН ИНТИҲОСИГАЧА

БАДИИЙ ижодда Коммунистик партиямиз даъватларига ҳозиржавоб бўлишда академик шоиримиз Ғофур Ғулом доим олдинги маррада турарди. Ҳаётимизда содир бўлган янгиликларга публицистик шеъри ёки мақоласи билан ҳамоҳанг эди. Узоқни кўзлаб иш тутарди. Академик рассом Ўрол ака ҳам Ғофур Ғулом сингари Чорвоқ ГЭСи ва сув омбори ҳали оғизга тушмасиданоқ у ерда неча-неча бор ҳозир бўлган, сўлим лавҳаларни қалбига, қолаверса этюдларга кўп ва хўб кўчирган. Оз эмас, бу воҳани роса ўттиз йил кезди. Вафотидан бир неча кун олдин ҳам Чорвоқ қурилишига қадам ранжида қилиб, мольбертда турган, бироқ сўнгги сайқалга муҳтож «Чорвоқ 1973 йилда» картинаси учун материал олиб қайтган эди. Фикрини тинитиб, уни тугаллаш ниятида эди. Бироқ... Ўз тақдирини миллий санъат анъаналари ва воқеий ҳаёт билан боғламасдан эътиборга молик асар яратиб бўлмайди, — деган шиорга қатъий амал қилган Ўрол Тансиқбоев буни ўз ижодида исботлади.

Санъаткор Чирчиқ, Хўжакент, Чимён ва Бурчмулла томонларга 1929 йилнинг навбаҳоридан касбдошлари А. Подковиров ва Н. Атамановлар билан биргаликда узлуксиз ижодий сафар қилиб, Атан-Поу таҳаллуси билан Қизил чойхона ҳамда жамоат биноларининг деворларига монументал расмлар ишлаш билан шуғулланган бўлса-да, шу воҳанинг номи билан юритилган расмлари 1934 йилга келганда расман пайдо бўлди. Тўнғич картиналари «Бурчмулла воҳаси», «Мовий манзара», «Бурчмулла» номлари билан аталди. Бу ўзига хос воҳанинг забардаст тоғлари, турли-туман меваларга кон боғлари, ўйноқи сойлари, бепоён қирудалалари, баҳорги полазорлари, жўшқин дарёлари куйчисининг қўлига яна ва яна мўйқалам тутқазди. Турли кўргазмалардан «Хўжакент», «Чотқол бўйлаб» (1935), «Бурчмуллада» (1937), «Чирчиқ воҳаси» (1940), «Чирчиқ дарёси» (1941), «Хўжакент. Кўприк», «Баҳор» (1946), «Бурчмулла воҳаси» (1957), «Чирчиқнинг Хўжакентдан кўриниши» (1958), «Чотқол олди» (1967) асарлари олдинма-кейин ўрин олди ва улар муаллифга шуҳрат келтирди.

Булар кўргазмалардан ўрин олганлари. Унинг устахонасида эса Ўзбекистоннинг Швейцарияси деб аталмиш Бўстонлиқдан чизиб келинган лавҳа ва этюдларнинг ўзи бир оламжаҳондир.

Поэтик, реалистик, ўткир диднинг сири нимада? Ҳеч иккиланмай айтишимиз мумкинки, бетиним изланишда, талантда. Фақат юксак талант эгасигина шундай мафтункор асарлар яратиб, ундан кенг оммани баҳраманд эга олади. Лекин бундай мазкур асарлар яратишда фақат талантнинг ўзигина кифоя қилмайди. У мусаввирлик чўққисига кундалик ҳаёт билан доимо ҳамнафас бўлиши, катта ишларда халқ билан бирга одим ташлаши, кишиларимизнинг дилларидаги ўйларини, орзуларини тасвирга моҳирона тушира олиши, ўз овозига эга бўлиши, мустақил оригинал темалар топиши ва уни меъёрига етказиб куйлаши сабабли эришди. Унинг мўйқаламида сайқал топган полотнолар қаерда, қачон намойиш этилмасин, улар кишини нафосатга бойлиги билан мафтун этиб келмоқда.

Ўрол Тансиқбоев ижодига хос томонлардан яна бири шундаки, у бир онлик лавҳани тутиб қолиб, уни акс эттиришда устаси фаранг эди. Фақат бир сониялик лавҳалар ифодаланган полотнолар хусусида баҳс кетар экан, тасвирий санъат мухлислари одатда буюк рус рассоми Архип Иванович Куинджининг номини фахр билан тилга оладилар. Ўрта Осиё табиатининг куйчиси Тансиқбоевнинг Москвадаги Шарқ халқлари маданияти Давлат музейидан доимий ўрин олган «Чирчиқнинг Хўжакентдан кўриниши», Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида намойиш қилинаётган «Иссиққўл оқшоми», «Тоғ қишлоғи», «Оқшом» сингари полотноларини Куинджининг шундай асарлари қаторига бемалол қўйиш мумкин.

Тансиқбоевнинг «Чирчиқнинг Хўжакентдан кўриниши» манзарасида Хўжакент қишлоғининг бир чеккаси ва Чирчиқ дарёси ифодаланган. Шу сониядаги табиат жилваси нақадар ғаройиб, латофатли. Лекин бу асарда томошабин эътиборини қуёшнинг қуюқ булутлар орасидан сувга тушган бир нафаслик шўъласи тортади. Соат мили бориб келгунига қадар булут қуёш юзини тўсиб, сувнинг ажиб нурли жимирини йўқотиши муқаррар. Чунки бу манзара бир онлик. Орадан хиёл ўтмай дарёнинг сатҳи мовий тус олиши аниқ. Унинг «Тоғда саҳар», «Тонгги Бекобод», «Оқшом», «Помир оқшоми» полотнолари ҳам шундай маҳорат билан чизилган. Буларнинг сири нимада? Нозиклигида, жозибадорлигида, нафосатга бойлигида! Яна унинг ижодига хос фазилатлардан бири, картиналарида бир неча манзарани умумлаштириб, ягона композицияга бирлаштириб, уйғунлаштириб бераолишидадир.

Ўрол ака ижодий ғалабасидан мағрурланиб, эсанкираб қолмади. Балки ўзига талабчанликни яна ҳам ошириб, «Чирчиқнинг Хўжакентдан кўриниши»дан ҳам баркамол асарлар яратиб, халққа хизмат қилишни давом эттирди, воқелигимизнинг олдинги марраларида бўлди.

Чотқол дарёси тўсилиб, тоғ оралиғида Чорвоқ ГЭСи ва сув омбори қурилиши Ўрол ака ғайратини янада жўш урдириб юборди. Асов дарёнинг инсон измига бўйсуниб, диёримизнинг яна ҳам чирой очишига обиҳаёт бериши, хонадонларимизни Ильич нури билан чароғон қилиши илҳомлантирди. Зотан, республикамизда бундан илгарилари қайси бир умумхалқ қурилиши бўлмасин, Тансиқбоев шу жойларда ҳозиру нозир бўлиб, тасвир орқали ҳиссасини қўшиб келган. Биз унинг ижодига қайта разм солар эканмиз Чирчиқ қурилиши, Катта Фарғона канали, Фарҳод ГЭСи қурилиши, Каттақўрғон сув омбори, Туябўғиз сув омбори, Тошкент денгизи, Ўратепа сув омбори, Ўртатўқай сув омбори, Мирзачўл канали, Чордара сув омбори, Норак ГЭСи қурилиши сингари меҳнат симфонияси янграган жойларни бетиним кезиб, уларни тасвирга кўчириб, авлодларга мерос қилиб қолдирганлигининг шоҳиди бўламиз.

Рассомнинг неча йиллик самарали изланиши 1970 йили кўргазмада намойиш қилинган «Чорвоқ қурилишида» эпик панорамасида намоён бўлди. Манзара қурилишнинг торгина қисмидан бошланиб, кейин панорама характерини олади.

...Икки қирғоғи бориб тоққа туташадиган торгина сойликдан обиҳаёт ҳайқириб оқмоқда. Ҳув нарида, чап томондаги тоғ ёнбағридаги айланма йўл кўтарма кран ва вишкага келиб тўхтаган. Худди шу жойда Чорвоқ тўсилмоқда. Самосваллар юк ташиш билан овора. Ундан нарида эса қишлоқ манзараси, унда-бунда бўй чўзган дарахтлар умумий манзарага файз киритиб турибди. Шу кенг яланглик эса Чотқол тоғига туташиб кетган. Тоғ салобати, самовий бўшлиқ борлиқни яна ҳам кенг масштабда кўрсатиб турибди.

Бироқ эпик полотнода шундай улуғвор ишларни бунёд этаётган кишилар кўринмайди. Амалга оширилаётган режалар эса жўшқин меҳнат қилаётган забткорларнинг жасоратини шундайгина кўрсатиб турибди.

—«Ғаллаорол уфқлари» каби манзарамда ҳам инсон йўқ. Лекин унинг меҳнатини кўрдим. Бу меҳнат поёни уфққа бориб туташган текис жўяклар тимсолида намоён бўлган. Бир тепаликдан иккинчисига ўтиб ўнларча километрга чўзилган бу текис жўяклар менга меҳнат қўшиғидек бўлиб туюлди. Улар инсон қўлининг самараси, улар қувноқ ҳаёт тaронаси деган эди муаллиф.

Чиндан ҳам «Ғаллаорол уфқлари» панорамали полотнога қайта нигоҳ ташласак, унинг куйчисининг фикри ҳақ эканлигига инонамиз. Ижодкор унда манзарани жуда кенг масштабда олган. Полотнода ҳали ўзлаштирилмаган қўриқнинг бир бўлагини, чеки кўринмайдиган буғдойзор ўрнини (рассом трактор тортиб кетган жўякларни кўзда тутган), узоқ-узоқларда ястаниб ётган тепаликларни, ҳар томонга илон изи бўлиб кетган сўқмоқларни, кўзга элас-элас ташланувчи тоғ манзарасини, қуёш юзини унда-бунда турган булутлар уюрини моҳирона ифодалаган. Бу эпик полотнода Тансиқбоевнинг ўзига хос истеъдоди 78х175 сантиметр ҳажмдаги саҳнга шундай улкан манзарани сиғдира олганида кўринади. Томошабин диққати эгри-бугри, билинар-билинмас рангдаги чизиқлар орқали навбатдаги бўшлиққа, кенг буғдойзорга, тепаликка эркин кўчиб бораверади. Киши «Ғаллаорол уфқлари»ни дафъатан кўрганида муаллифнинг қилқаламлигини унчалик пайқамаслиги мумкин. У манзарага тўғридан, чапдан ва ўнгдан, узоқ ва яқиндан туриб боққанида санъаткорнинг мўйқалами «сеҳри»дан ёқа ушлайди, қалб изҳорини айтишга ҳайратдан лол қолади.

Биз «Чорвоқ қурилиши»да ҳам ана шу фазилатларни бутунисича кўрамиз. Шундан кейин матога кўчган картинаси «Чорвоқ тонги» деб номланган. Бу асар ҳам нафосатга бой бўлиб, жадал бораётган қурилиш саҳар чоғидаги ғира-шира ёруғлик фонида латофатли тасвирланган ва «Чорвоқ денгизининг бунёд этилиши» тематик картинаси учун замин ҳозирлаган. Кейинги асарда эса қанча машаққатли меҳнатлар эвазига тайёрланган бир бўлак ҳавзага сув тўлдирилганлиги, сув учун курашнинг ҳали давом этаётганлиги рангли бўёқларда ҳаётий талқин этилган.

Ў. Тансиқбоевнинг ҳаётдан абадийга кўз юмушидан бир неча кунгина олдин қўл уриб, битказай деб қолган, сўнгги сайқал берилишини «зориқиб кутган» картинаси «Чорвоқ 1973 йилда» асарида Чорвоқ сунъий денгизининг торроқ бир бўлаги ифодаланган. Икки қоя оралиғидан зилол сув сатҳига мўралаётган қуёшнинг заррин нури, янги шабада таъсирида оҳиста тебранаётган тўлқин нақадар таърифга сиғмас гўзаллик кашф этган. Бу фақат ўролона сезгининг сеҳридир.

Ҳа, санъаткор Чорвоқ ГЭСи ва денгизининг ибтидосидан то тантанали очилиши онларигача бўлган манзараларини — совет кишисининг буюк ишларга қодирлигини тасвир эпопеясида кўрсатишни ва ниятини махсус бир кўргазмада намойиш этишни дилига тугиб қўйган эди. Устахонасида Чорвоққа бағишланган қанча-қанча этюдлар, қанча-қанча полотноларга етгулик материаллар қолиб кетди.

Табиат қонуни шундай. Ҳаёт ўз оқимида давом этаверади. Ўрол Тансиқбоев ниҳоясига етказаолмаган режани умидли шогирдлари Р. Аҳмедов, Н. Қўзибоев, Р. Чориев, Ю. Талдикин ва бошқалар давом эттиришмоқда.

Ҳабиб КАРИМОВ.

АКАДЕМИЯ КОМПЛЕКСИДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси системасида янги тадқиқот муассасаси — тупроқшунослик ва агрохимия институти барпо этилди. Бу институт ўсимлик организмларининг табиатини ўрганиш соҳасидаги вазифаларни янада тўлароқ қамраб олиш, қишлоқ хўжалиги экинларининг селекцияси ва ҳосилдорлигини ошириш янги методларини ишлаб чиқиш мақсадида тузилди.

Тупроқ унумдорлигини оширишнинг самарали имкониятларини, шўр тупроқ ва шўрхок ерларни ўзлаштириш ҳамда мелиорация қилишнинг усулларини қидириб топиш, сув ва шамол эрозиясига қарши кураш, ерни ўғитлашнинг энг рационал системаларини яратиш илмий коллективнинг вазифасидир. Институт тадқиқотлари планига Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Орол денгизига оқизиш проблемаларини ҳал этиш билан боғлиқ комплекс масалалар ҳам киритилган.

Институт олимлари ҳозир СССР Министрлар Советининг фан ва техника Давлат комитети тавсия этган ўн иккита илмий топшириқни бажармоқда.

(ЎзТАГ).

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

БИРГАЛИКДА ФИЛЬМ ТАЙЁРЛАНАДИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон кинематографиясининг маркази Бомбейда «Алибобо ва қирқ қароқчи» деган араб эртаги асосида тўла метражли Совет-Ҳиндистон фильмини яратиш тўғрисида битим имзоланди. Совет кинодраматурги Борис Сааков ва унинг ҳинд ҳамкасблари С. П. Бакси ва У. Мехра яратилажак фильм сценарийси устида ҳозирдаёқ иш олиб бормоқдалар. Суратга олиш ишлари шу йил октябрь ойида бошланади. Фильмни яратишда ҳар икки мамлакат актёрлари иштирок этадилар. Фильм рус ва ҳинди тилида чиқарилади.

ГОНДУРАС КОММУНИСТЛАРИНИНГ БАЁНОТИ

САН-ХОСЕ. (ТАСС). Гондурас коммунистлари Гондурас халқи душманларининг қора ниятларини барбод этишга даъват қилдилар.

Гондурас Компартияси Тегусигальпада тарқатилган баёнотида мамлакатда икки йил олдин ҳокимият тепасига келган ҳозирги ҳукуматнинг тутган йўли кескин суратда ўзгарганлигига эътиборни жалб этади. Президент Лопес Арельяно ўз лавозимидан туширилганидан кейин империализм ва маҳаллий олигархия ҳужумга ўтди. Ҳукуматда ва армияда раҳбарлик лавозимларини эгаллаб турган офицерларнинг кўпчилиги уларнинг тазйиқи билан ислоҳотлар ўтказиш программасидан воз кечдилар. Ҳарбийлар 1974 йилда ана шу программани эълон қилган эдилар.

Ерислоҳотини амалга ошириш тўхтатиб қўйилди, баъзи жойларда эса умуман бекор қилинди. Армия раҳбарлари ер ислоҳотини давом эттиришни ҳақли суратда талаб этган деҳқонларга қарши очиқдан-очиқ репрессия қилиш йўлига ўтдилар. Актив деҳқонлардан кўпи қамоққа олинди.

Компартия империализм ва реакциянинг қиндикорларига зарба бериш учун онгли гондурасликларни жипслаштириш зарур эканлигини таъкидлайди. Ҳозирги пайтда Гондурас халқи душманларининг қора ниятини барбод этиш ва ўч олиш мақсадида қилинган қонли воқеаларнинг такрорланишига йўл қўймаслик учун, дейилади ҳужжатда, тараққийпарвар ва демократик ташкилотларнинг бирлиги жуда зарур бўлиб қолди.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

▲ УЛАН-БАТОР. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги муносабати билан Монгол-Совет дўстлиги жамиятининг марказий кенгаши «Монголия янгиликлари» газетасининг редакцияси билан биргаликда «Буюк дўстлик байроғи остида» мавзуида конкурс эълон қилди.

Конкурсга монгол-совет дўстлиги тарихи ва ҳозирги кунда шу дўстликнинг ривожланиши тўғрисида, ҳар иккала мамлакат ўртасидаги қардошларча муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ишига ҳисса қўшган кишилар ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатли очерклар, корреспонденциялар ва фотосуратлар қабул қилинади.

Монгол газетхонлари ҳам, совет газетхонлари ҳам конкурс қатнашчилари бўлиши мумкин. Ғолиблар учун мукофотлар таъсис этилди.

АДДЕС-АБЕБА. Эфиопия ҳукуматида бир қанча ўзгаришлар рўй берди. Кабинетнинг етти нафар янги аъзоси орасида полковник Фелеке Гедле—Георгиос ҳам бор. У Ташқи ишлар министри бўлди. Хайлю Йимани Министрлар Кенгаши раисининг ўринбосари лавозимини эгаллади.

Янги тайинланганлар орасида вилоятларнинг тўрт нафар бош маъмурияти, шунингдек Эфиопия полициясининг комиссари бор.

▲ НЬЮ-ЙОРК. Доминикана Республикасининг маъмурлари Санто-Домингодаги университет территориясига қўшин ва полициячиларни киритдилар. Бу ерда бир неча кундан буён студентларнинг намойишлари давом этмоқда. Студентлар ҳукумат маориф эҳтиёжлари учун ажратиладиган маблағларни камайтирганлигига қарши норозилик билдирмоқдалар.

Полиция шу ҳафтанинг ўзидагина намойишчиларни тарқатиб юборган чоғда 100 га яқин студентни қамоққа олди. 20 дан ортиқ киши жароҳатланди.

▲ ТОКИО. Япон болаларидан икки миллиондан кўпроқ киши грипп касали билан оғриди. Грипп эпедимияси, деб хабар қилди Япония соғлиқни сақлаш ва социал таъминот министрлиги, мамлакатда ўтган йил сентябрь ойидан буён давом этмоқда. Бу эса мамлакатда сўнгги 10 йил мобайнида грипп билан энг кўп киши оғриганлигини билдиради.

(ТАСС).

ВАШИНГТОНДАГИ ҲОДИСА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Американинг пойтахти икки кундан зиёд қамал ҳолатида бўлди. Матбуотнинг хабарларига кўра, «ҳанафий мусулмонлар» мазҳабидаги қуролланган бир группа кишилар чоршанба куни тушда Вашингтон шаҳар маҳкамаси биносини, Халқаро Ислом маркази ҳамда сионистларнинг «Бнай брит» ташкилоти қароргоҳини ишғол қилиб олди. Ҳужум чоғида бир киши ўлдирилди, ўнга яқин киши оғир жароҳатлантирилди. Юздан ошиқ киши гаровга банди қилиб олинди.

Ҳужумнинг қандай бошланганлиги ва унинг сабаблари даставвал унча равшан эмас эди. Кейинчалик қуролли гуруҳ аъзолари бир қанча талаблар қўйдилар ва шу талаблар бажарилмаган тақдирда, шунингдек маъмурлар биноларни озод этишга уриниб кўрганларида гаровга олинган кишилар ўлдириладилар, деб огоҳлантирдилар. Шу талаблардан иккитаси: АҚШда «Муҳаммади расулилло» фильмини намойиш этиш тақиқлансин ва ханафийлар судга ҳурматсизлик қилганликлари учун 750 доллардан иборат жарима тўлашдан озод этилсинлар, деган талабларни маъмурлар дарҳол бажо келтирдилар. Бояги фильм, группанинг фикрича, дини исломга шак келтирар эмиш.

Сўнгра ҳужум қилганлар «диний муҳолифлари»нинг ўз ихтиёрларига топширилишини талаб қилдилар. Матбуотнинг ёзишича, бу муҳолифлар бундан 10 йил аввал «ханафий мусулмон»ларидан ажраб чиққан «қора мусулмонлар» диний мазҳабига мансубдир. «Қора мусулмонлар»нинг раҳбари Элия Муҳаммад ва унинг олтита ноиби диний сабабларга кўра бир неча бола ва хотин-қизни ўлдирганликлари учун умрбод қамоқ жазосига ҳукм этилган эдилар, улар ҳозирги вақтда турмада ётишибди. Қуролли группанинг раҳбари Абдул Холис ўлдирилган тўрт нафар боланинг отасидир.

Ҳужумдан кейин қуролли группа аъзолари билан музокара олиб боришга уриниб кўрилди. Лекин узоқ вақтгача натижасиз чиқди. Шундан сўнг Эрон, Миср ва Покистоннинг Вашингтондаги дипломатик вакиллари музокарага аралашдилар ва ниҳоят группа бандитларни озод қилди ва ўзи полицияга таслим бўлди.

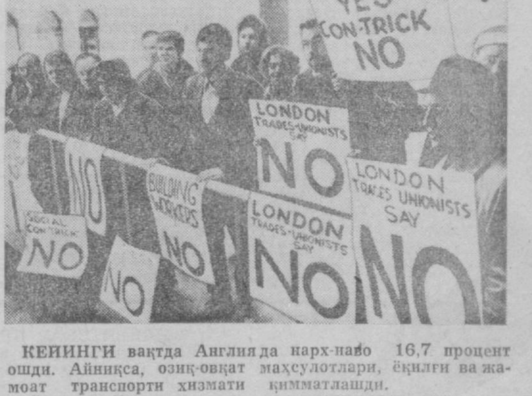

КЕЙИНГИ вақтда Англияда нарх-наво 16,7 процент ошди. Айниқса, озиқ-овқат маҳсулотлари, ёқилғи ва жамоат транспорти хизмати қимматлашди.

Суратда: Лондон қурилиш ишчиларининг норозилик митинги.

ТАСС фотохроникаси.

УСПЕНСКИЙ номидаги музика мактаби ўқувчилари Улуғ Октябрь революциясининг 60 йиллигига бағишлаб ўз концерт программаларини туздилар. Улар биринчи концертларини Навоий номли театрда хотин-қизларга — саноат, қишлоқ хўжалик ва фан илғорларига намойиш этдилар.

Суратда: Успенский номидаги музика мактаби скрипкачилар ансамблининг чиқиши.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ политехника институти студентлари ташкил этган интернационал дўстлик клубида тез-тез қизиқарли учрашув ва кечалар уюштириб турилади. Институтга ўқишга келган чет эллик студентлар интернационал дўстлик клуби ишларида фаол иштирок этишади. Бу клуб ҳузурида ансамбль ташкил этилган.

СУРАТДА: интернационал дўстлик клуби совети йиғилишида.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

«СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ»

УЛУҒ Октябрь Социалистик революциясининг 60 йиллик юбилейига бағишлаб Тошкент область кинофильмлар прокати конторасн область шаҳарлари ва район марказларидаги кинотеатрларда кинофестиваллар ўтказмоқда. Куни кеча Олмалиқ шаҳридаги «Космос» кинотеатрида кинофестиваль очилди. «Сўнмас у кунлар шуҳрати» деб номланган бу кинофестивалда Улуғ Октябрь Социалистик революцияси кунлари ҳақида, революция қаҳрамонлари, коммунистлар тўғрисида ҳикоя қилувчи бадиий ва хроникаль-ҳужжатли фильмлар намойиш қилинади.

«Космос» кинотеатрида ўтказилаётган кинофестиваль 22 мартгача давом этади ва «Мосфильм» киностудиясида ишлаб чиқарилган икки серияли «Қизил майдон» ва «Тинч океанида», «Ўзбекфильм» киностудиясида ишлаб чиқарилган «Қора консулнинг ҳалокати» ҳамда «Ленфильм» киностудияси ишлаб чиқарган «Болтиқ депутати» ва «Оғиш бурчаги» каби бадиий фильмлар намойиш қилинади. Шунингдек, «Биз ўшанда ёш эдик», «Киров Озарбайжонда», «Совет герби ҳақида», «Коммунистлар», «Октябрь қаноти» каби хроникал-ҳужжатли фильмлар кўрсатилади.

Т. ЮСУПОВ.

АМБУЛАТОРИЯДА ЛЕКТОРИЙ

СОБИР Раҳимов районидаги 10-амбулаторияда саломатлик лекторийси ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин шу қисқа вақт ичида бу ерда совет медицинасининг сўнгги ютуқларига бағишланиб кўпгина лекция ва суҳбатлар, савол-жавоб кечалари уюштирилди.

Аҳолининг тиббий билимини оширишни мақсад қилиб қўйган мазкур лекторий ишида район шифохоналарининг врачлари, атроф маҳаллаларнинг активлари фаол қатнашмоқдалар. «Коминтерн», «Шарқ ҳақиқати», «Правда», «Чиғатой», «Янги турмуш» маҳаллаларининг аҳолиси ўртасида пропаганда ишлари олиб бораётган лекторий ҳар ойда бир марта ўз мажлисига тўпланади.

Яқинда лекторий яна навбатдаги мажлисига тўпланди. 10-амбулатория бош врачи Аҳмаджон Юсупов «Юқумли ичак касалликлари», 4-поликлиника хирурги Анвар Тазиддинов «Куйдирги касаллигининг пайдо бўлиши», 4-тери касалликлари диспансерининг врачи Ноила Насихова ва 10-амбулатория врачи Мақсуда Аминовалар турли касалликларнинг келиб чиқиши ва уларнинг олдини олиш ҳақида мазмунли лекциялар билан чиқдилар. Шифокорлар йиғилганларнинг саволларига батафсил жавоб қайтардилар.

ИШЧАН КИОСКАЧИ

ГАЗЕТА — ҳаёт кўзгуси, дейди халқимиз. Чиндан ҳам жаҳон миқёсида рўй бераётган ҳамма воқеа, ҳодисалар кишиларимизга газета ва журналлар орқали етиб боради. Шу туфайли шаҳримизда газета ва журналлар билан савдо қилувчи «Союзпечать» киоскалари сони тобора ортиб бормоқда.

Собир Раҳимов район «Союзпечать» агентлигига қарашли 33-сон киоска «Октябрь» бозори бекатига жойлашган. У яқингинада очилган. Аҳоли доим гавжум бу ер киоска учун атайин танланган. Унда 17 йилдан бери матбуот тарқатиб келаётган жонкуяр киоскачиларимиздан бири Дилором опа Шотурсунова ишламоқда.

Д. Шотурсуновани газетхонлар, ишчан опа дейишади. Бу бежиз эмас. Ишчан киоскачи ой сари планларини ошириб бажариб, кўпчиликнинг ҳурматини қозонмоқда. Дилором опа Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига юксак мажбурият олиб, матбуот тарқатишда намуна кўрсатмоқда.

А. ТАРТАУЛОВ.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг 4-трести бинокорлари яқинда В. А. Билбас номидаги Тошкент гидромелиораторлар техникуми учун янги ўқув корпуси қуриб беришди. Қўли гул бинокорлар ўқув корпуси билан бирга бирйўла 620 ўринли иккита ётоқхона биносини ҳам қўлдан чиқаришди. Суратда: бўлажак гидромелиораторлар учун қурилган техникумнинг янги биноси кўриниши. Ю. Глебов фотоси.

Спорт

ВОЛЕЙБОЛ

КЕСКИН КУРАШ

«Автомобилист» волейболчилари иккинчи давра ўйинларини ғалаба билан бошлашди. Пойтахтдаги Округ офицерлар уйи спорт залида олий лига командаларининг иккинчи давра ўйинлари давом этмоқда. Бокуннинг «Нефтчи» коллективи билан бўлган ўйинда 3:0 ҳисобида ғолиб келган тошкентликларни эртаси кун жиддий имтиҳон кутарди. Чемпионатда бирон марта ҳам мағлубиятга учрамаган Москванинг «Динамо» командаси билан бўладиган бу ўйин спорт мухлисларида катта қизиқиш уйғотди. Спорт залида биронта бўш ўрин йўқ эди.

Биринчи бўлимда ҳар иккала команда ташаббусни қўлга олишга интилди. Икки очко ютқазиб турган тошкентликлар аввалига ҳисобни тенглаштирдилар. Ольга Белова, Лариса Лунина, Наталья Рагулина, Ольга Дубягалар кетма-кет аниқ ҳужумлар билан ҳисобни тенглаштиришди. 13:11 ҳисобида олдинга ҳам ўтиб олишди. Лекин биринчи бўлим динамочилар фойдасига 15:11 бўлиб тугади. Иккинчи бўлимда ҳам пойтахт волейболчилари устун келишди. Ҳисоб 15:9. Учинчи бўлимда эса 15:4 ҳисобида ғолиб келган тошкентликлар ўйинда бурилиш ясашга муваффақ бўлишди ва тўртинчи партияда ҳам ғолиб келишди.

Умумий ҳисоб 2:2 бўлиб тенглашганда кураш ниҳоятда кескинлашди. Ҳал қилувчи сўнгги бешинчи партияда ҳар бир кичик хато ҳам командага қимматга тушишини билган волейболчилар жуда эҳтиёткорлик билан ўйнашарди. Москва волейболчилари кетма-кет тўрт марта аниқ зарба билан ҳисобда олдинга ўтиб олишди. Лекин тошкентлик волейболчилар ўз сафида бир неча хизмат кўрсатган спорт мастерлари ва халқаро классдаги спорт мастерлари унвонига эга бўлган мамлакат чемпионлари билан тенгма-тенг куч синашдилар. Улар ҳатто ҳисобни тенглаштиришга ҳам муваффақ бўлишди. Лекин 9:9 бўлиб турганда кетма-кет хатога йўл қўйишди ва ютуқни бой беришди. Негаки, тошкентликлар мамлакат чемпионлари билан тенгма-тенг беллашиб, айрим пайтларда рақибларини танг аҳволга солиб қўйишди. Бунинг устига улар ҳали бирон команда ҳам уддалай олмаган ишни, яъни чемпионларни икки партияда мағлуб этдилар.

Шу куни Марказий армия спорт клуби «Кировец» командасини, «Нефтчи» эса Ленинграднинг «Буревестник» коллективини бир хил 3:0 ҳисобида мағлуб этди.

Учинчи тур ўйинлари қуйидагича тугади: «Буревестник» (Киев) — «Кировец» — 3:1, ЦСКА — «Нефтчи» — 3:1, «Динамо» — «Буревестник» (Ленинград) — 3:2.

Чемпионатда 14 очко тўплаган Москванинг «Динамо» командаси пешқадамлик қилмоқда.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

СОХТА ЭШОН

ФЕЛЬЕТОН

ЧАНГТЕПА қишлоғини буёққа қўйиб турайлик. Бу шахсни Қуйи Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Бўка районларидаги кўпгина қишлоқларда ҳам жуда яхши билишади. Ҳатто Самарқанд, Бухоро, Жиззах, Ленинобод областларидан ҳам «Чангтепадан чиққан эшон» олдига анча-мунча одамлар келиб туришади. Келувчиларнинг номлари бир сўз билан айтганда муридлар. Улар муояна тартибда, кўзларини олазарак қилиб, гоҳ саҳарҳез, гоҳ зим-зиё тун қаърида ташриф буюришади. Узоқ, машаққатли йўл босиб келган зиёрат бандалари дувараккина хонада намоён бўлувчи кимсанинг заҳил кепатасида диёнат нурини, ҳаёт рағбатини, фалакиёт сир-асрорларини кўрмоқ истайдилар, радди бало, тақдири азалнинг чораларини қидирадилар.

Аммо, ундай бўлиб чиқмайди. Бинкуллия бу кимсадан мурувват, яхшилик, ҳосият ва ҳикмат чиқмаслигига шу аснодаёқ ишонч ҳосил қиладилар. Ўрта бўй, сирқовнамо, сочлари патила-патила, турқи совуқ, сийрак соқол, қорача салла ўраган, ҳаяжонланса дудуқланиб қолувчи «эшон» қиёфаси табоб айловчилар вужудида якбора гиряи нафрат уйғотади.

Қолаверса, одамлар яна бир нарсага ҳайрон эдилар. Кечагина ишламай, пастқам жойларда писиб юрган, қаёқдаги диндорлар, руҳонийлар қўлида югурдак бўлиб келган киши бугунги кунда машҳур эшонга айланиб қолса?.. Устига-устак давлатнинг кўзини бўяб қарилик нафақаси олса? Ажабо...

Секин-аста чангтепалик эшоннинг чангини қоқа бошлашди. Оқибатда унинг ҳуфёна сирлари, қора қилмишлари сув бетига қалқиб чиқди. Келинг, масалани бир бошидан эшитиб кўяқолайлик.

...Алим Жумаев Самарқанд областининг Каттақўрғон районидаги Кўмир қишлоғида туғилди. Унинг отаси катта ер эгаси эди. Имомназар ўғли Жуман тўнғич фарзанди Алимнинг илму-савобдан бебаҳра қолишини истамади. Пайшанба қишлоғидаги бир домлага элтиб топширди. Минг таассуфки, ўғил ўқувда ноқобил, уқувда салоҳиятсиз чиқди, саҳвухато йўлдоши бўлди. 30-йилларнинг бошларига келиб қулоқлар хону-монига ўт кетди. Алим қочди. Ўрта Чирчиқ район Киров қишлоқ Советидаги Чангтепа қишлоғига келиб тўхтади. Уйланди.

Таниш-билишлар алқисса Алимга ақл кирса ажаб эмас, ҳалол меҳнати билан ўзини оқласа керак, деб ўйлашди. Қаёқда дейсиз. Ҳомтама бўлганларнинг кўзларини шамғалат қилиб, аллақаерларга гумдон бўлди. Кейин яна келиб қолди. Бу орада уруш бошланди. Она-Ватан бошига оғир кунлар тушганда, ҳамма мамлакат ҳимоясига отланганда муртад Алим қочди. Номаълум гўшаларда дуохонлик қилиб юрди. Ахийри бола-чақасини, тўшакда, жон талвасасида ётган умр йўлдошини ташлаб, 1944 йили яна Самарқандга равона бўлди. Каттақўрғон районида яширинди. Ойша деган қизни йўлдан уриб, уйланиб олди. 1955 йилга келиб Алимнинг кўнгли боз сафарни хоҳлаб қолди. Яна Чангтепага жўнади.

Орадан йиллар ўта бошлади. Текинхўр Алим бирон-бир юмушнинг бошини ушламади. Ҳаром-ҳариш йўллар билан топилган маблағ ҳисобига оила тебратиб келди. Обида, Рисолат, Мукаррам, Мастура, Мамашариф, Мамалатиф, Матлуба исмли фарзандлар қўл учида кун кўришга мажбур бўлдилар. Болаларга раҳми келиб отага танбеҳ берганларга Алим: «Мен ишласам Раимқул эшон ибни Воҳид ғоятда норози бўладилар. Ахир мен у кишининг отган ўқиман-ку!» деб жавоб қилди.

1968 йилга келиб, «устози калон Раимқул эшон» бандаликни бажо келтирди. Юлдузни бенарвон урадиган Алим қаллоб дарҳол ўзини «Зиллиллоҳи фил арз» яъни худонинг ердаги вакили, деб эълон қилди. Аллоф Жумаев дин, дўзах, жаннатдан, бу дунёнинг бевафолигидан, у дунёнинг бебақолигидан оғиз кўпиртириб вайсай бошлади. Дин тариқалари, овсар одамлар, соддадил таниш-билишлар унинг атрофида ўрмалаб қолишди. Гумашта ва мижозлардан келадиган бебилиска даромадлар унинг чўнтагини қаппайтира бошлади.

Ҳаромдан парҳез нималигини билмаган наҳс бандаси тез кунда эшон сифатида машҳури-маълум бўлди-қўйди. Бир томонда ёрдамчи ўринбосарлар, бир томонда фармонбардор югурдаклар. Қисқаси Алимнинг пичоғи мой устида, егани олдида, емагани орқасида бўлди. Гоҳ қарасангиз иидгоҳда, гоҳ қарасангиз жанозада, гоҳ йиғин-ўтиришларда, гоҳ таклифу-тижоратда. Ҳаммаси гўёки шаръий, ҳаммаси гўёки покдомон...

Фирибгар А. Жумаев аллақачонлардан буён ўйлаб юрган режасини энди тўлиғича амалга оширишга жазм қилди. Эплаб бўлармикин?.. Эплаб бўлади. Қанчадан-қанчалар иззат-икром қилаётган одамга ким ҳам ишонмаслиги мумкин? Кўзини лўқ қилиб ёлғон гапириб тураверади, вассалом!.. Ана шунда иш ҳамирдан қил суғургандай ими-жимида битади. Ҳадемай қарилик нафақаси олишга мушарраф бўлади.

Илгари — 1960 йилнинг 27 апрелида Ўрта Чирчиқ район ижроия комитетининг ЗАГСидан II ТЮ серияли 905639 номерли туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома олишга муваффақ бўлганди. Унда Алим Жумаев Ўрта Чирчиқ районининг Киров қишлоғида туғилган (?!) деб қайд қилинган эди. Энди бу ҳужжатга янги қалбаки ҳужжатлар қўшила борди. Жумладан, Киров қишлоқ Совети комиссиясининг 1966 йил 20 июлдаги мажлиси протоколидан кўчирма. Унда А. Жумаев 1930 йилдан 1957 йилгача Ильич номли колхозда ишлаган, бинобарин, 27 йиллик меҳнат стажига эга, дейилади. Иккинчи ҳужжат — Киров қишлоқ Совети томонидан 1966 йил 8 сентябрида берилган 2089-сонли справка. Бунда эса А. Жумаев мазкур қишлоқ Совети территориясида 1920 йилдан буён ҳозиргача истиқомат қилиб келмоқда, дейилади.

Юқоридаги ҳужжатларда қайд қилинган рақамларни қиёслаб кўринг-а! Аслида А. Жумаев айтганимиздек Самарқанд областининг Каттақўрғон районидаги Кўмир қишлоғида туғилган, 1935 йилда Киров қишлоқ Совети территориясига кўчиб келган бўлса-ю, қандай қилиб у 1920 йилдан бери шу ерда яшай олиши мумкин, қандай қилиб 1930 йилдан колхозда ишлаши мумкин... Ёлғоннинг таги вой, деб шуни айтмайдиларми?!

Қуйинг-чи, А. Жумаев қалбаки ҳужжатлар асосида 1966 йилнинг 30 сентябридан 1975 йилнинг охиригача қарилик нафақаси олиб келди (нафақа делоси номери 121595). Мана сизга «қўй оғзидан чўп олмаган, беозор эшон»нинг ҳақиқий алдамчилик ва товламачилик қиёфаси. Албатта, бундан соддадил роҳибларнинг хабари йўқ эди.

Давлатдан олинадиган қарилик нафақаси Алим эшон учун шунчаки бир ниқоб — ўзини одамлар кўзига меҳнаткаш, ҳалол, самимий инсон қилиб кўрсатиш ниқоби вазифасини ўтади. Аслида-чи? Аслида унинг ўлпон бойлиги бошқа ёқдан — «эшонлик касби»дан келарди. Каттақўрғондаги «Мойбулоқ» совхозининг Зарбанд қишлоғидан келувчи мурид Мулла Ҳамдам Раҳмонқулов шундай дейди:

— Мен ҳар йили уч-тўрт маротаба Алим эшоннинг даргоҳига келиб тураман. Ҳар келганимда маълум миқдорда чой, асал, гўшт, кишмиш сингари ноз-неъматлар ва пул ҳадя қиламан... Албатта, пул ҳам ҳимматга қараб бўларди...

Мулла Ҳамдам ёлғиз эмас эди. Самарқанд областидан Исоқ Умаров, Мулла Асад, Мулла Темир, Хўжантой Жабборов, Қодир Раҳмонов, Бухоро областидан Усто Муҳаммади, Мулло Абдунаим, Жиззах областидан Дарвешали Ғаффоров, Бутунбой Ғозибеков, Тошкент областидан қуйи чирчиқлик Абдухалил Султонов, Нишон Ойхўжаев, Маъруф Ҳорунов, бўкалик Мухторхўжа Ойхўжаев ва бошқалар ҳам Алим эшоннинг «содиқ» муридлари ҳисобланишарди. Хўп, буларни ўқимаган, оми, тушунча доираси тор одамлар дейлик. 6-кўчма механизациялашган колоннанинг омбор мудири Убайдулла Мухторов кабилар эса «ёғли муридлар» тоифасига кирганлар.

Ўрта Чирчиқ район социал таъминот бўлимининг мудири Н. Ғуломов шундай дейди:

— Махсус комиссия текшириши натижасида Алим Жумаевнинг барча қилмишлари фош этилди, нафақа олиш учун расмийлаштирилган жами ҳужжатларининг қалбаки эканлиги исботланди. Натижада у қарилик нафақасидан маҳрум этилди. Маълум муддат қонунсиз олган 2000 сўмга яқин пулни давлатга қайтаришга мажбур бўлди.

Шундай қилиб, сохта эшоннинг қозиғи ўрнидан кўчди, барча қилмишларини, ножўя хатти-ҳаракатларини тан олишдан ўзга чораси қолмади. Бир неча йиллар давомида ўзини «эшон», «бобаракот зот», «пурбаҳра» деб танитиб келган доғули алдамчининг ҳақиқий башараси очиб ташланди. Ҳақ жойида қарор топди. Гўстоҳлик, абаслик, мўлтонилик, думбул табиат Алим бошини ҳам, қаддини дол қилди.

Ҳаётимизда нокан-ноканда Алим сингари оғирнинг усти билан, енгилнинг ости билан юрувчилар ҳамон учрамоқда. Улар вақтинчалик келувчи ҳаром даромадга маст бўлиб, енгил-елпи кун кечирадилар, инсон учун бир марта бериладиган ширин умрнинг хароб бўлишидан бехабар қоладилар. Оқибат нима бўлди? Оқибатда А. Жумаевнинг барча таниш-билишлари, ёру-бироларлари, қариндош-уруғлари ундан тамомила юз ўгирдилар. Ўзларининг калтабинлигидан, соддалигидан, ишонувчанлигидан афсус-надомат чекдилар. Роҳи ҳақиқатдан чекинганларнинг қисмати ҳамиша-ҳамруз шундай бўлган, бундан сўнг ҳам шубҳасиз шундай бўлади... Марғуб ва матлуб ишнинг умри боқийдир, ҳалоллик ва меҳнат, самимийлик ва эзгулик туфайли нуфузга эришмоқликдан буюк бахт борми-кин дунёда!..

Х. ВАЛИЗОДА,
У. ХУДОЙБЕРДИЕВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 17 мартда чиқади.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА КЎРСАТИЛАДИГАН ТОМОШАЛАРГА

ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ ТАШКИЛ ҚИЛИНДИ

КАНИКУЛ КУНЛАРИ ТОМОШАЛАР СОАТ 10.00, 13.00, 16.00 ВА 19.30 ДА БОШЛАНАДИ.

КАССА СОАТ 10.00 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

ЖУДА ОММАБОП

РИГА ЗАВОДИ «ВЭФ» МАРКАСИ БИЛАН ИШЛАБ ЧИҚАРАЁТГАН ТРАНЗИСТОР РАДИОПРИЁМНИКЛАРИНИ РАДИОҲАВАСКОРЛАРИМИЗ ЧИНДАН ҲАМ ЖУДА СЕВИБ ҚОЛИШГАН.

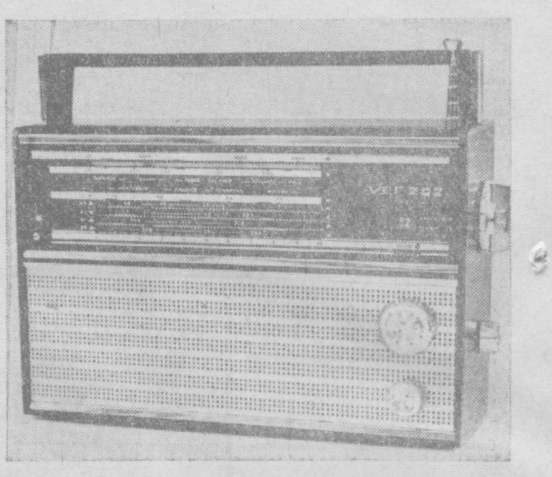

«ВЭФ-202—АНА ШУНДАЙ МОДЕЛЛАРНИНГ БИРИДИР.

Приёмникда 7 диапазон бўлиб, шулардан 5 таси қисқа тўлқинлидир. Пухталиги, тежамкорлиги, енгил ва ҳар қандай эшиттиришларни аъло даражада қабул қилиш — бу моделнинг ҳақиқий афзаллигидир.

Приёмникнинг шкаласи ёритилади, корпуси эса металлаштирилган пластмассадан чиройли қилиб безатилган.

БУ МОДЕЛГА ОЛИЙ КАТЕГОРИЯДАГИ СИФАТ БЕЛГИСИ БЕРИЛГАН.

Баҳоси — 99 сўм.

ЦКРО «ОРБИТА»

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — «Қишлоқлик Ковалёва» (фильм-спектакль). 12.35 — **Ҳайвонот оламида.** 15.30—Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Китоб. Давр. Китобхон. 16.50 — Москваликларнинг ишчи кафолати. 17.20 — «Кандомблэ» (оратория). 18.15 — «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун». 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — Болаларга аталган шеърлар. 19.35 — Концерт. 20.10 — Инсон ва қонун. 20.40 **«Яшин кўтарган чавандоз»** (бадиий фильм). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Поэзия». 00.05 —**Янгиликлар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.15 — **Спорт программаси.** 18.45 — Халқ мулкини муҳофаза қилиб. 19.05 — Ўзбекистон беш йиллик маршида. 19.35 — **Ахборот.** 19.50 — «Ошиқлар» (телеспектаклнинг 1-қисми). 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — «Октябрь аёллар тақдирида» (такрорий кўрсатув). 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — «Октябрь аёллар тақдирида» (кўрсатувнинг давоми).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Эстетика. 19.45 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 20.15—Ҳужжатли фильм. 20.30 — **Янгиликлар.** 20.45 — Балетлардан саҳналар. 21.15—Назарий механика.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16|III да **Севги тумори,** 17|III да **Ойимқиз ва безори, Болеро,** 18|III да **Дилором.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15|III да **Келинлар қўзғолони** (билетлар сотилган), 16|III да **Оқшомдан тушгача,** 17|III да **Олтин девор,** 18|III да **Қалби олов.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16|III да **Жон қизлар,** 17|III да **Лақма,** 18|III да **Йиллар ўтиб.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 15|III да **Ишқ қурбонлари** (16.00), 16|III да **Тўй муборак, қари қиз** (17.30), 17|III да **Ишқ қурбонлари** (16.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—**«Грузия цирки» ва «Ўзбекистон йигитлари» коллективларининг хайрлашув гастроллари** (19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Ютуқ** (катта зал, кундуз ва кечқурун), **Раққоса** (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Ютуқ — «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Бормисан, марказий ўйинчи — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 15.00), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Мўмайгина олтинлар — БИЛИМЛАР УЙИ (13, 15, 17.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Раққоса — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Ганг узра тонг — «ЯНГИОБОД» (кундуз ва кечқурун).

ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ЗАВОДИ БИЛАН ХИМИЯ ВА ПАХТА ЦЕЛЛЮЛОЗАСИ ТЕХНОЛОГИЯСИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИГА

меҳнат ва иш ҳақи бўлими бошлиғи, план-ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи, катта инженер ва инженер-қурувчи, меҳнат бўйича иқтисодчи ва катта иқтисодчи, ускуналар бўйича катта инженер ва инженер инженер-механиклар, инженер-энергетиклар, кадрлар бўлими бошлиғи

ҚЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 5-подъезд, 3-хона — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси, ҳайда Тошкент шаҳридаги район ижроия комитетлари инспекторларига учрашилсин.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача, Эълонлар — 338142.

Р. 02232. Ўзбекистон Компартиясининг Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64583. Г. 1584.